

Oite kunnan Palovakuutus-Yhtiön Säännöstä.

11 §.

Joka käyttää semmoista tulisia, jonka tarkastajat ovat ilmoittaneet eli muutoin tietty wifanaiseksi, taikka kartanolla eli ulkokuoneissa wiljelee awonaista tupakkipiippua eli awonaista walfiaa; taikka kuin: tahti ulkokuoneissa takkain ulkopuolelle panee sammuttaa hiili- tai tälviä eli tulen-sekaisista tuhkaa; pistää pärewalkian kukaan walfian eikä sitä hoida; taikka lamppu-öljyä walfian kuin yhden halstoonin eli sitä walfian näöllä myyppi-
bitettakoon kaksikymmentä markkaa, waikka ei wähin-
semmoisen tahti muun huolimattomuuden tähden wähi-
nuolen muutoin tulewasta wähingon
tähden, wäsi-

LähiTapiola Pohjoinen
Keskinäinen Vakuutusyhtiö

Vuosikertomus 2023

 LÄHITAPIOLA
Pohjoinen

Toiminta-ajatus, visio ja arvot

LähiTapiolan tehtävänä on auttaa omistaja-asiakkaitaan turvaamaan elämänsä ja liiketoimintaansa. Visionamme on olla paras kumppani elämänturvassa, joka toteutuu omistaja-asiakkaan tilanteeseen nähden oikeana ja riittävänä omaisuuden, terveyden ja talouden turvana. Arvojamme ovat hyvántahtoisuus, intohimo ja rohkeus.

LähiTapiola lyhyesti

LähiTapiola-ryhmä on keskinäinen eli asiakkaiden omistama yhtiöryhmä, joka palvelee henkilö-, maatila-, yrittäjä-, yritys- ja yhteisöasiakkaita. Yhtiöryhmän muodostavat 19 alueellista keskinäistä vakuutusyhtiötä sekä valtakunnalliset LähiTapiola Vahinkoyhtiö ja LähiTapiola Henkiyhtiö sekä osakeyhtiömuotoiset rahoitusalan ja kiinteistösijoitustoimintaa harjoittavat yhtiöt. LähiTapiolan henkilöstömäärä on noin 3400, josta puolet työskentelee alueyhtiöissä. Omistaja-asiakkaita on 1,6 miljoonaa.

LähiTapiola Pohjoinen

LähiTapiola Pohjoinen on täysin asiakkaidensa omistama, kokonaisvaltaista elämänturvaa tarjoava vahinkovakuutusyhtiö. Henkilö-, maatila- ja yritysasiakkaamme saavat vahinko- ja henkivakuuttamisen sekä sijoittamisen ja säästämisen palvelut henkilökohtaisesti ja paikallisesti. Kumppaneidemme kautta tarjoamme myös työeläke- ja pankkipalvelut. Olemme yksi LähiTapiola-ryhmän itsenäisistä alueyhtiöistä, ja liiketoiminnan mittarein olemme alueyhtiöistä toiseksi suurin. Maantieteellisesti Pohjoinen alueyhtiö kattaa puolet Keski-Pohjanmaan maakunnasta ja suurimman osan Pohjois-Pohjanmaan maakunnasta.

Sisällysluettelo

Hallituksen toimintakertomus 2023	1
1 Avaintiedot	1
2 Tilikauden merkittävät tapahtumat.....	2
3 Vakavaraisuus ja riskiasema	3
4 Tilikauden jälkeiset tapahtumat.....	5
5 Tulevaisuuden näkymät	5
6 Hallinto ja vastuullisuus	5
7 Ehdotus voiton käyttämisestä	8
Tilinpäätös 1.1. – 31.12.2023.....	9
8 Tilinpäätöstaulukot LähiTapiola Pohjoinen.....	9
9 Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet.....	28
10 Riskienhallinnan liitetiedot	33
Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitukset	38
Tilinpäätösmerkintä	39
Tilintarkastuskertomus	45
Hallintoneuvoston lausunto.....	49
Hallinto.....	50

Hallituksen toimintakertomus 2023

LähiTapiola Pohjoinen Keskinäinen Vakuutusyhtiön (LähiTapiola Pohjoinen) kotipaikka on Oulu ja y-tunnus 2235550-7. Yhtiön toimialaan kuuluvat vapaaehtoiset vahinkovakuutukset ja liikennevakuutukset.

LähiTapiola Pohjoinen kuuluu LähiTapiola-ryhmään ja yhdistellään LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiön konsernitilinpäätökseen. Vakuutusyhtyrühmän ylin emoyritys on LähiTapiola Vahinkoyhtiö (y-tunnus 0211034-2) ja sen kotipaikkana on Espoo.

1 Avaintiedot

- Vuonna 2023 Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan, korkea inflaatio, kohonneet markkinakorot ja energian hintapiikit aiheuttivat epävarmuutta talouteen. Loppuvuotta kohti epävarmuus rahoitusmarkkinoilla helpottui inflaation hidastuessa ja keskuspankkien koronnostojen päätyttyä. Epävarmuuksista huolimatta vuodesta 2023 muodostui tuloksellisesti yhtiöllemme hyvä.
- **Vakavaraisuutemme** säilyi vahvana ja **liiketulos** kehittyi positiivisesti ollen 17,7 miljoonaa euroa (8,0 milj. € v. 2022). Tuloskehitystä tuki erityisesti hyvä sijoitustoiminnan tulos. Myös maksutulon kasvu jatkui vahvana.
- **Vahinkovakuuttamisessa** vahvistimme markkinajohtajan asemaamme liikennevakuuttamisessa. Jo useampi kuin joka kolmas suomalainen auto on liikennevakuutettu LähiTapiolassa. Myös maatilavakuuttamisessa olemme markkinajohtaja.
- Keskinäisenä yhtiöryhmänä käytämme tuloksemme vakavaraisuuden vahvistamiseen, omistaja-asiakkaidemme tuotteiden ja palveluiden kehittämiseen sekä asiakashyödyn kasvattamiseen. Vuonna 2023 jatkoimme merkittäviä panostuksia järjestelmä uudistuksiin, digitaalisiin palveluihin sekä automaatioon.
- Vuonna 2023 LähiTapiolan vastuullisuustyön integroitumista yhtiöiden arkeen vauhditettiin koamalla vastuullisuustavoitteemme LähiTapiolan vastuullisuusohjelmaksi. Ohjelma määrittelee ryhmän yhteiset vastuullisuustavoitteet ja tärkeimmät toimenpiteet vuoteen 2026 saakka. Haluamme lisätä vahinkojen ennaltaehkäisytyömme vaikuttavuutta, varautua uusiin riskeihin ja vahvistaa edelleen asemaamme vastuullisena sijoittajana.
- Jaoin yhtiön 160-vuotisjuhlavuonna yhteensä 160 000 euroa Hyvinvoiva Pohjoinen -lahjoituksia mielenterveyteen ja henkiseen hyvinvointiin

Pohjois- ja Keski-Pohjanmaalla. Yhtiö tuki myös sammutintarkastuksia ja 5.-luokkalaisten Sankarikoulutuksia sekä sponsoroit lasten ja nuorten harrastustoimintaa Nuori Pohjoinen -tuella 40 000 eurolla.

Vakuutustoiminnan volyyymi ja kannattavuus	2023	2022
Ensivakuutuksen maksutulo, milj. eur.	85,8	80,8
Muutos %	6,2	2,9
Kate ennen tasoitusmäärän muutosta, milj. eur.	5,7	7,6
Yhdistetty kulusuhde ilman perustekorkokulua, %	92,2	89,5
Riskisuhde, %	58,0	56,6
Toimintakulusuhde, %	34,2	33,0
Korvaukset ja asiakasedut	2023	2022
Maksetut korvaukset, milj. eur.	56,2	49,3
Omaetu, milj. eur.	7,5	7,2
S-bonus, milj. eur.	2,9	2,7
Tulos ja vakavaraisuus	2023	2022
Liiketulos, milj. eur.	17,7	8,0
Kokonaistulos, milj. eur.	23,0	-14,2
Vakavaraisuussuhde, %	295,0	329,7

Vakavaraisuussuhde = hyväksyttävän oman varallisuuden määrä suhteessa vakavaraisuuspääomavaatimukseen (Solvenssi II). Vakavaraisuuslaskenta ei kuulu lakisäätöisen tilintarkastuksen piiriin.

Tunnuslukujen laskentakaavat on kuvattu tilinpäätöksen liitetiedoissa. Tuloslaskelmaerien ja ajanjaksoon liittyvien tunnuslukujen vertailukauden lukuina on käytetty vuodentakaisia vastaavan ajanjakson lukuja. Tase- ja muiden poikkileikkaustyyppisten tunnuslukujen vertailukauden lukuina on käytetty vuoden 2022 lopun lukuja. Tekstissä vertailukauden luvut ovat suluissa. Vertailukelpoisuuteen vaikuttavista eristä on kerrottu tarkemmin tilinpäätöksen liitetiedoissa.

2 Tilikauden merkittävät tapahtumat

2.1 Vahinkovakuutustoiminta

Vakuutuskantamme muodostuu henkilö- ja maataloasiakkaista sekä pienistä ja keskiuurista yrityksistä.

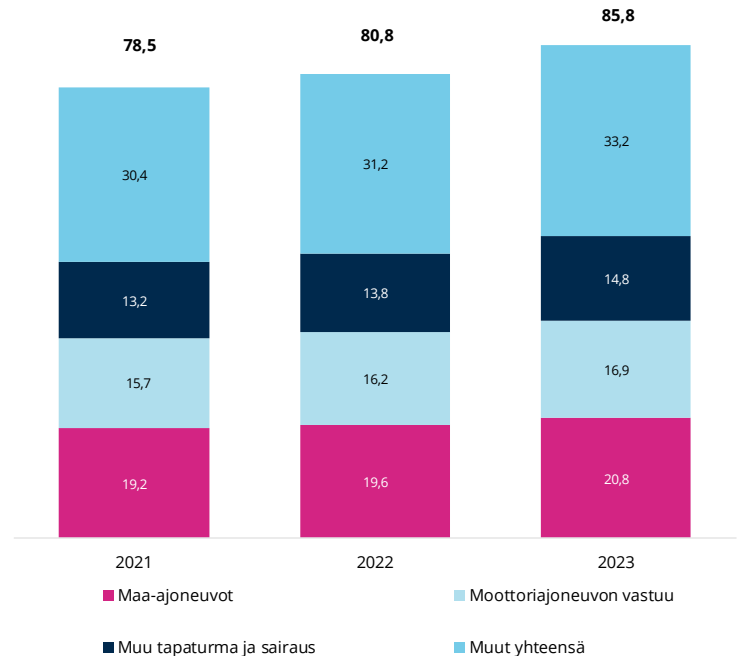
Yhtiömme toiminnassa ja toimintakulttuurissa tulee näkyä, että LähiTapiola on olemassa asiakkaitaan varten. Tavoitteenamme on tuottaa mahdollisimman suurta asiakashyötyä - yhä kilpailukyysisempään hintaan. Asiakashyötyjen kehittymistä seurataan entistä tarkemmalla tasolla. Osana digitaalista kehittämistä paransimme sekä henkilö- että yritysasiakkaidemme verkkopalveluja ja uudistimme LähiTapiola.fi-sivustomme. Digitaalisia palveluja kehittämällä helpotamme asiakkaiden itseasiointia, mutta varmistamme samalla asiantuntijapalvelun riittävän laajan saatavuuden monimutkaisempien asioiden hoidossa. Omistaja-asiakkaidemme tyytyväisyydestä kertoo osaltaan ennätyskellisen alhainen asiakaspoistuman taso. Mittava vakuutusjärjestelmien kokonaisuudistus etenee suunnitelmien mukaisesti.

Ensivakuutuksen maksutulomme oli 85,8 miljoonaa euroa (80,8 milj. €) ja kasvua edelliseen vuoteen 6,2 prosenttia. Maksutulon kasvua tukivat korkea asiakaspysyvyys ja myynnin kasvu sekä verkossa, että henkilökohtaisen palvelun kanavissa. Vakuutuslajeista maksutulon kasvu oli voimakkainta tapaturma- ja sairausvakuutuksissa, joiden maksutulo kasvoi 7,5 prosenttia. Ajoneuvojen kaskovakuutusten maksutulo kasvoi 6,2 prosenttia.

Vahvistimme vuoden 2023 aikana asemaamme liikenevakuutuksen markkinajohtajana: LähiTapiola Pohjoisen markkinaosuus (Trafi) oli vuoden lopussa 33,7 prosenttia. LähiTapiola Pohjoinen on myös maatalo- ja yritysasiakkaidensa markkinajohtaja ja yritysasiakkaidensa siirtoliikkeessä positiivinen kehitys jatkui.

Korvauskulut kasvoivat vuonna 2023 ja varsinaisen vakuutustoiminnan kannattavuutta kuvaava riskisuhde oli pitkän aikavälin keskiarvojen tasolla. Vahinkojen määrä kasvoi useissa vakuutuslajeissa yhteiskunnallisen aktiviteetin lisääntyneenä ja henkilövakuutuksissa myös hoitovelan purkautuminen ja Kela-korvausten leikkaukset lisäsivät maksettua korvausta. Korkea inflaatio kasvatti korvauskuluja, kun työpäntösten ja materiaalien hinnat nousivat laajasti eri palveluntuottajilla. Monissa vakuutuslajeissa on palattu pandemiaa edeltävälle matalamman kannattavuuden tasolle, joita nähtiin vuosina 2018-2019. Myös suurvahinkoja sattui edellisvuotta enemmän.

LähiTapiola Pohjoinen Ensivakuutuksen maksutulon kehitys vakuutusluokkaryhmittäin, milj. eur.

Korvauskulumme olivat 54,5 miljoonaa euroa (50,3 milj. €) ja **riskisuhteemme** ilman perustekorkokulua prosenttia (58,0 %). Omaisuuden ja toiminnan yli 300 000 euron suurvahinkoja sattui 3 kappaletta (1 kpl). Maksoimme asiakkaille vahinkovakuutuksen korvauksia 56,2 miljoonaa euroa (49,3 milj. €). Lisäksi hyvitimme vakuutusmaksuista keskittämisetuina 7,5 miljoonaa euroa (7,2 milj. €) ja S-ryhmän bonuksena 2,9 miljoonaa euroa (2,7 milj. €).

Vahinkovakuutuksen volyymin kasvu, inflaatio sekä panostukset liiketoiminnan kehittämiseen ovat vaikuttaneet yhtiömme toimintakuluihin. Toimintakulumme olivat 27,8 miljoonaa euroa (25,5 milj. €) ja vahinkovakuutuksen tehokkuutta mittaava toimintakulusuhteemme nousi 1,2 prosenttiyksikköä ja oli 34,2 prosenttia (33,0 %).

Haastavasta korvaus- ja kustannuskehityksestä huolimatta vahinkovakuutustoimintamme on pysynyt kannattavana. **Vakuutustekninen katteemme** ennen tasoitusmäärän muutosta oli 5,7 miljoonaa euroa (7,6 milj. €). Yhdistetty kulusuhteemme ilman perustekorkokulua oli 92,2 prosenttia (89,5 %).

Vahinkovakuutuksessa korvauskuluihin sisältyy kerta-luontoisia eräiä liittyen vastuuvakan laskuperusteiden ja laskentatavan muutoksiin. Yhteisvaikutus eristä paransi 7,2 miljoonaa euroa vakuutusteknistä katetta ennen tasoitusmäärän muutosta. Muutoksista ja niiden vaikutuksista on kerrottu tarkemmin tilinpäätöksen laatimisperiaatteissa.

2.2 Sijoitustoiminta ja talouden liiketoiminta

Sijoitustoiminnan tarkoitus on tuottaa arvoa omistaja-asiakkaillemme, ja sijoitustoiminnan tuotoilla mahdollistetaan vakavaraisuuden ylläpitäminen sekä kilpailukykyisten palveluiden tuottaminen asiakkaillemme tulevaisuudessakin.

Vuosi 2023 käynnistyi epävarmoissa tunnelmissa. Venäjän hyökkäyssota, inflaatio ja rahapolitiikan kiristykset heikensivät talouksien ja rahoitusmarkkinoiden näkymiä. Vuoden jälkimmäisellä puoliskolla epävarmuus helpotti inflaation hidastuessa ja keskuspankkien lopettaessa koronnostot. Samalla rahataloudelliset olosuhteet kevenivät korkojen laskun, yrityslainojen riskilisien kutistumisen ja osakemarkkinoiden vahvistumisen myötä. Kokonaisuutena osakkeiden ja joukkovelkakirjalainojen toteutuneet tuotot muodostuivat lopulta poikkeuksellisen vahvoiksi. Valuuttamarkkinoilla euro vahvistui dollaria vastaan, mikä heikensi dollarisijoitusten tuottoja euroissa mitattuna.

Maailman johtavat keskuspankit jatkoivat ohjauskorkojen nostoja vuoden kolmannelle neljännekselle saakka. Vaikka yksittäiset koronnostot ovat olleet poikkeuksellisen suuria, Yhdysvaltain talouskasvu on jatkanut vahvana. Euroalueella tilanne on sitä vastoin huolestuttava ja Kiinan talouden kehitys on ollut pettymys. Rahapolitiikan kiristykset vaikuttavat reaaliajanteen 6–18 kuukauden viipeellä, jonka seurauksena maailmantalous voi yllättää negatiivisesti vuonna 2024. Sijoitusmarkkinoiden ja talouspolitiikan tekijöiden näkökulmasta mahdollisen taantuman syvyys, kesto ja laajuus vaikuttavat tuleviin päätöksiin.

Vuodesta 2023 muodostui lopulta sijoituksellisesti hyvä LähiTapiola Pohjoiselle, kun sekä osake- että korkosijoitukset tuottivat selvästi positiivisesti. Ainoastaan kiinteistösijoituksissa tuotot jäivät negatiivisiksi. **Sijoitustoiminnan nettotuottomme** oli 12,3 miljoonaa euroa (0,3 milj. €). Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin oli 5,2 prosenttia (-6,1 %). Sijoituksista yli 52,3 prosenttia oli osakesijoituksiin luokiteltavia.

Sijoitustoiminta	2023	2022
Sijoitusten nettotuotto käyvin arvoin, %	5,2	-6,1
Korkosijoitukset	7,9	-12,4
Osakesijoitukset	7,1	-3,9
Kiinteistösijoitukset	-4,2	-6,0
Sijoitusten allokaatio, %		
Korkosijoitukset	31,1	33,2
Osakesijoitukset	52,3	49,7
Kiinteistösijoitukset	16,6	17,1
Sijoitusomaisuus käyvin arvoin, milj. eur.	346,4	331,8

LähiTapiola-ryhmän monipuolisia säästämisen ja sijoittamisen palveluita tarjoavat LähiTapiola Varainhoito –konsernin yhtiöt: LähiTapiola-rahastojen ja si-

joitusasiakkaiden varainhoitajana toimiva LähiTapiola Varainhoito Oy, sijoitusrahastotoimintaa harjoittava Seligson & Co Rahastoyhtiö Oyj, vaihtoehtorahastojen hoitaja LähiTapiola Vaihtoehtorahastot Oy tytäryhtiöineen sekä kiinteistösijoituksia hallinnoiva LähiTapiola Kiinteistövarainhoito Oy tytäryhtiöineen. LähiTapiola-ryhmän henkivakuutustoimintaa harjoittava LähiTapiola Henkiryhtiö tarjoaa yksityishenkilöille ja yrityksille myönnettävät yksilölliset henkivakuutukset, ryhmähenkivakuutukset, yksilölliset eläkevakuutukset ja kapitalisaatiosopimukset sekä yrityksille myönnettävät ryhmäeläkevakuutukset. Lisäksi LähiTapiola Rahoitus Oy tarjoaa osamaksu- ja rahoitusleasingrahoitusta sekä kaupintapalveluita.

2.3 Luottoluokitus

Luottoluokittaja Standard & Poor's on tehnyt luottoluokitusarvion LähiTapiola-ryhmästä vuodesta 2019 alkaen.

Standard & Poor's antoi 17.10.2023 LähiTapiola Vahinkoyhtiölle luokituksen A vakain näkymin. Luokituksen vaikuttivat ryhmän vahva vakavaraisuus sekä hyvä tuloksellisuus edellisvuosina. Luokitus ja näkymät olivat vastaavat kuin edellisessä luokituksessa lokakuussa 2022. Standard & Poor's näkee LähiTapiolan säilyttävän johtavan aseman kansallisessa vakuutusmarkkinassa.

3 Vakavaraisuus ja riskiasema

3.1 Vakavaraisuuden hallinta

Vakavaraisuuden hallinta on osa ryhmän ja sen yhtiöiden riskienhallintaa. Vakavaraisuuden hallinnan lähtökohtana on, että ryhmällä ja yhtiöillä on riittävästi vakavaraisuuspääomaa veloitteidensa täyttämiseksi ottaen huomioon odotetut ja odottamattomat tappiot. Keskinäisen yhtiömuodon vuoksi vakavaraisuuden hallinnassa korostetaan asiakkaiden taloudellisen turvan jatkuvaa varmistamista koko ryhmän ja sen yhtiöiden hyvällä vakavaraisuudella.

LähiTapiola-ryhmä muodostaa Vakuutusyhtiölain mukaisen vakuutusyhtiöryhmän sekä rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukaisen vakuutus- ja rahoitusryhmittymän. Ylimpänä emoyrityksenä LähiTapiola Vahinkoyhtiön tehtävänä on varmistaa, että ryhmä ja sen yhtiöt täyttävät lakisääteiset vakavaraisuuteen liittyvät vaatimukset. LähiTapiola-ryhmän ja sen vakuutusyhtiöiden vakavaraisuudet lasketaan käyttämällä Solvenssi II -standardikavaa. Vakavaraisuuslaskenta ei kuulu lakisääteisen tilintarkastuksen piiriin.

LähiTapiola Vahinkoyhtiön ja alueyhtiöiden välillä on solmittu yhteisvastuusopimus, jonka tarkoituksena on turvata LähiTapiola-ryhmän yhtiöiden vakavaraisuus. Sopimus määrittelee toimintaperiaatteet päätöksentekomenettelyineen sellaista poikkeuksellista tilannetta varten, jossa jonkin ryhmään kuuluvan yhtiön

LähiTapiola-ryhmä muodostaa Vakuutusyhtiölain mukaisen vakuutusyhtiöryhmän sekä rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukaisen vakuutus- ja rahoitusryhmittymän. Ylimpänä emoyrityksenä LähiTapiola Vahinkoyhtiön tehtävänä on varmistaa, että ryhmä ja sen yhtiöt täyttävät lakisääteiset vakavaraisuuteen liittyvät vaatimukset. LähiTapiola-ryhmän ja sen vakuutusyhtiöiden vakavaraisuudet lasketaan käyttämällä Solvenssi II -standardikavaa. Vakavaraisuuslaskenta ei kuulu lakisääteisen tilintarkastuksen piiriin.

LähiTapiola Vahinkoyhtiön ja alueyhtiöiden välillä on solmittu yhteisvastuusopimus, jonka tarkoituksena on turvata LähiTapiola-ryhmän yhtiöiden vakavaraisuus. Sopimus määrittelee toimintaperiaatteet päätösten tekemennettelyineen sellaista poikkeuksellista tilannetta varten, jossa jonkin ryhmään kuuluvan yhtiön vakavaraisuus on vaarantunut tai vaarantumassa. Sopimuksen mukaan LähiTapiola Vahinkoyhtiö ja alueyhtiöt ovat velvollisia tarvittaessa pääomittamaan toista ryhmän yhtiötä edellyttäen, että pääomittavan yhtiön oma vakavaraisuus on riittävällä tasolla sekä pääomittamista tehtäessä, että sen jälkeen. Yhteisvastuusopimuksen velvoittaman pääomituksen määrä on rajoitettu suhteessa pääomittavan yhtiön omaan varallisuuteen.

Yhteisvastuusopimuksessa on sovittu myös siitä, että LähiTapiola Keskinäisen Henkivakuutusyhtiön ja ryhmän varainhoitoyhtiöiden (LähiTapiola Varainhoito Oy, LähiTapiola Kiinteistövarainhoito Oy, LähiTapiola Vaihtoehtorahastot Oy) vakavaraisuutta tuetaan tarvittaessa vastaavin periaattein takuu- ja osakepääomaosuusien mukaisissa suhteissa. Myös LähiTapiola Rahoitus Oy:n vakavaraisuuden varmistamisessa noudatetaan soveltuvin osin yhteisvastuusopimuksen periaatteita. Nämä yhtiöt eivät kuitenkaan ole yhteisvastuusopimuksen osapuolia, eivätkä ne näin ollen voi sopimukseen vedoten vaatia lisäpääomittamista.

LähiTapiola-ryhmän vahinkovakuutusyhtiöt lukeutuvat toimialan vakavaraisimpiin yhtiöihin Suomessa ja tällä hetkellä ryhmän kaikkien yhtiöiden vakavaraisuus on vahvalla tasolla. Ryhmän vakavaraisuuden hallinnasta kerrotaan tarkemmin vakavaraisuutta ja taloudellista tilaa koskevissa kertomuksissa osoitteessa www.lahitapiola.fi. Vuotta 2023 koskeva LähiTapiola-ryhmän kertomus julkaistaan 8.4.2024 mennessä.

3.2 Vakavaraisuusasema

Vakavaraisuussuhteemme (yhtiön hyväksyttävän oman varallisuuden määrä suhteessa vakavaraisuuspääomavaatimukseen) oli 295,0 prosenttia (329,7 %). Yhtiömme vakavaraisuussuhde heikkeni hieman tilikauden aikana, pysyen kuitenkin vahvalla tasolla. Vakavaraisuussuhteen muutokseen vaikutti erityisesti

osakemarkkinan myönteisen kehityksen myötä kasvaneet markkinariskit sekä korkotason lasku, joka nosti vakavaraisuuslaskennan vastuuvelan määrää.

Yhtiömme likviditeettitilanne oli hyvällä tasolla tilikauden aikana. Mahdollisiin likviditeettitarpeisiin on varauduttu riittävällä käteisen määrällä ja varmistaamalla, että sijoitusomaisuudessa on riittävästi likvidejä sijoituksia, jotka ovat nopeasti muutettavissa käteiseksi.

3.3 Riskiasema

Toiminnan merkittävimmät riskit ovat vakuutusriskit, sijoitustoimintaan liittyvät markkinariskit, operatiiviset riskit sekä toimintaympäristön ja strategian riskit.

Vahinkovakuutustoiminnan merkittävimmät vakuutusriskit liittyvät vakuutustuotteiden hinnoitteluun, inflaatioon, kuolleisuudessa tapahtuviin muutoksiin sekä jälleenvakuutussojiiin.

Markkinariski aiheutuu varojen markkina-arvojen vaihtelusta, sisältäen muun muassa korkojen, osakurssien tai valuuttakurssien muutoksen aiheuttaman vaihtelun.

Operatiivisilla riskeillä tarkoitetaan tappionvaaraa, joka aiheutuu riittämättömistä tai epäonnistuneista sisäisistä prosesseista, henkilöstöstä, järjestelmistä ja ulkoisista tekijöistä. Oikeudelliset riskit sisältyvät operatiivisiin riskeihin.

Toimintaympäristön ja strategian riskit sisältävät muun muassa yleiseen toimintaympäristöön, markkinoiden ja asiakaskäyttäytymisen muutoksiin, kilpailuun ja kilpailijoihin sekä strategian sisältöön ja toteuttamiseen liittyvät riskit. Toimintaympäristön ja strategian riskejä korostavat vakuutusosalalla samanlainen talouskehityksen epävarmuus ja toimintaympäristön yhä nopeutuva muutosvauhti: muun muassa digitalisaation tuoma murros, toimialaliikumukset, uudenlaiset toimijat ja yhteenliittymät, väestörakenteen muutos, kansainvälistyminen sekä ilmastonmuutos.

Suomen vaisu talouskehitys alkuvuonna 2023 sekä syksyn heikot tilastotiedot ja luottamusindikaattorit vahvistavat kuvaa finanssisektorin haastavasta toimintaympäristöstä. Suomen bruttokansantuotteen osalta ennustetaan edelleen heikkoa kehitystä vuonna 2024. Inflaation ja korkojen säilyminen korkeammalla tasolla ennakoitua pidempään voi hidastaa talouskasvun alkamista. Toimintaympäristön riskejä talouskehitykselle luovat myös esimerkiksi geopoliittiset jännitteet, Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan, energiahintojen kehitys, kansainvälisten rahoitusmarkkinoiden mahdolliset häiriöt sekä kotitalouksien korkea velkaantuminen. Energiahintojen ja elinkustannusten yleinen nousu sekä korkojen kohoaminen heikentävät finanssisektorin asiakkaiden maksukykyä. Vaikka palkansaajien nimellisansioiden kehitys on säilynyt hyvänä, inflaatio pienentää jatkossakin kotitalouksien reaalisia tuloja ja käytettävissä olevia varoja.

Korkeammat korot ja heikkenevä talous voivat myös vähentää palveluiden kysyntää merkittävästi.

Toimintaympäristön epävarmuudet ja erilaisten finanssisektoriin kohdistuvien sokkien toteutuminen altistavat rahoitusmarkkinat äkillisille markkinaheilahteluille. Toteutuessaan varallisuuserien negatiiviset hinnanmuutokset esimerkiksi osake- ja velkakirjamarkkinoilla kasvattaisivat yhtiöiden sijoitustappioita. Lisäksi kiinteistösektorin ja rakennusalan tilanne on erityisen heikko, mikä kasvattaa sekä luottoriskejä että kiinteistösijoitusten arvostuksiin liittyviä riskejä.

Pidemmällä tähtäimellä finanssisektorin toimijoita haastavat epävakaa taloudellisen toimintaympäristön lisäksi pitkäaikaiset muutostrendit, kuten ilmastomuutoksen vaikutukset (ESG-riskit) ja niiden ehkäisyyn tähtäävät toimet, demografiset muutokset, digitalisaatio, uudet teknologiat, tuotteet ja toimintatavat sekä kyberriskit.

LähiTapiola-ryhmän riskienhallinnasta ja merkittävimmistä riskeistä kerrotaan tarkemmin tilinpäätöksen riskienhallinnan liitetiedoissa sekä vakavaraisuutta ja taloudellista tilaa koskevassa kertomuksessa osoitteessa www.lahitapiola.fi.

4 Tilikauden jälkeiset tapahtumat

Liiketoiminta on jatkunut tilikauden päättymisen jälkeen olennaisilta osin odotusten mukaisena.

LähiTapiola Pohjoinen maksaa osan takuupääomastaan takaisin LähiTapiola Vahinkoyhtiölle tilikauden 2024 aikana. Takaisinmaksu vaatii vielä yhtiökokouksen hyväksynnän.

5 Tulevaisuuden näkymät

5.1 Vahinkovakuutustoiminta

Kansantalouden näkymät vuodelle 2024 ovat heikohkot, mutta vahinkovakuutuksen markkinanäkymä on varovaisen myönteinen. Maltillistuva inflaatio ja vuonna 2024 realisoituvat palkankorotukset parantavat kuluttajien ostovoimaa. Työttömyyden merkittävää kasvua ei ole nähtävissä lyhyellä aikavälillä.

Geopoliittiset riskit ovat edelleen korkealla tasolla. Venäjän aloittama hyökkäyssota on pysyvästi muuttanut Euroopan turvallisuustilannetta ja vastakkainasettelu demokratioiden ja itsevaltaisten valtioiden välillä kärjistyy. Sijoitusmarkkinoilla voidaan nähdä voimakkaita heilahteluja.

Kotimaisessa vahinkovakuutusmarkkinassa asiakasuskollisuus on korkealla tasolla ja vakuutusturvasta ei olla tinkimässä ensimmäisenä. Asiakasomisteisena yhtiönä LähiTapiola kehittää palveluitaan asiakkaiden tarpeiden pohjalta. Digitaalisen murroksen myötä

verkkopalvelujen kehitykseen panostetaan merkittävästi.

LähiTapiolan vahinkovakuutustoiminnan kehityspanostukset kohdistuvat perusjärjestelmäuudistukseen, taloudellisen hyödyn kasvattamiseen omistaja-asiakkaillemme sekä asiointi- ja ostomahdollisuuksien parantamiseen.

5.2 Sijoitusmarkkinoiden näkymät

Sijoitustoiminnan näkymät vuodelle 2024 ovat edelleen epävarmat. Suurimmat riskit liittyvät politiikkaan ja geopolitiikkaan. Yli puolet maailman väestöstä äänestää kuluvana vuonna vaaleissa ja tulokset voivat aiheuttaa merkittävää epävakautta toimintaympäristöön. Tärkeimmät vaalit pidetään Yhdysvalloissa, jossa maalle valitaan uusi presidentti. Myös geopolitiikan osalta tilanne on aikaisempaa haastavampi: Venäjän hyökkäyssota jatkuu, Lähi-idän kriisi uhkaa eskaloitua ja Taiwanin tilanne on vaarassa kiristyä entisestään.

Suhdannenäkymä on sen sijaan edellisvuotta parempi. OECD:n ennakoivat suhdanneosoittimet kertovat jo talouden elpymisodotuksista, mutta Venäjän hyökkäyssodan laajeneminen, Lähi-idän tilanteen eskaloituminen ja sitä kautta raaka-aineiden hintojen uusi nousu kasvattaisivat alasuuntaisia riskejä. Lisäksi johdettavien keskuspankkien liiallinen viivytys rahapolitiikan kevennysten aloittamisessa ja Kiinan kiinteistösektorin tilanne aiheuttavat epävarmuutta sijoitusmarkkinoilla.

Vuosi 2024 tiivistyy sijoituksellisesti todennäköisesti siihen, ehtivätkö inflaatio ja korkotaso laskemaan riittävän nopeasti vai aiheuttavatko rahapolitiikan viime vuosien kiristykset taantumien lopulta myös Yhdysvaltoihin. Maailmanlaajuinen taloustaantuma yhdistettynä pörssiyritysten tulostason laskuun vetäisi todennäköisesti myös maailman pörssit laskuun ja aiheuttaisi sitä kautta sijoittajille tappioita. Toisaalta inflaation nopea lasku mahdollistaisi rahapolitiikan merkittävän keventämisen jo tämän vuoden aikana, jolloin sijoitusvuodesta voisi tulla hyväkin.

Näiden lähtökohtien valossa LähiTapiola-ryhmän yhtiöiden sijoitustoiminnan näkymiin sisältyy edelleen poikkeuksellisen paljon epävarmuutta. Sijoitustuotoilla on huomattava vaikutus vakuutusyhtiön tuloksessa. Hyvän vakavaraisuustason ja vakavaraisuuden hallintaan panostamisen myötä LähiTapiola-ryhmä on hyvin varautunut sijoitusmarkkinoiden eri kehityskulkuihin.

6 Hallinto ja vastuullisuus

6.1 LähiTapiola-ryhmän rakenne

LähiTapiola-ryhmän vakuutusyhtiöt ovat keskinäisiä yhtiöitä, jolloin niiden omistajia ovat vakuutusosant

tajat ja takuupääoman omistajat. LähiTapiola Vahinkoyhtiöllä on vakuutusyrittäjäryhmän ylimpänä emoyrityksenä LähiTapiola-ryhmään ulottuva vastuu ryhmän ja sen yhtiöiden luotettavan hallinnon, vakavaraisuuden valvonnan, riskienhallinnan, sisäisen valvonnan sekä näihin liittyvän viranomaisraportoinnin järjestämisestä. LähiTapiola-ryhmän yhtiöt ovat järjestäneet keskinäiset vastuunsa ja työnjakonsa ryhmän sisäisin sopimuksin. LähiTapiola Vahinkoyhtiön tilinpäätös julkaistaan osoitteessa www.lahitapiola.fi.

6.2 Hallinto ja johtamisjärjestelmä

Noudatamme hallinnossa hyvää hallinnointitapaa, joka perustuu vakuutus- ja rahoitusalaan koskevaan lainsäädäntöön, Finanssivalvonnan antamiin määräyksiin ja ohjeisiin sekä keskinäisiin vakuutusyhtiöihin soveltuvin osin myös listayhtiöiden hallinnointikoodiin. LähiTapiola Vahinkoyhtiö antaa toimintakertomuksesta erillisenä dokumenttina selvityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmästä Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodin suosituksen mukaisella tavalla (1.1.2020). Selvitys LähiTapiola Vahinkoyhtiön ja LähiTapiola Henkiyhtiön hallinto- ja ohjausjärjestelmästä on nähtävillä osoitteesta www.lahitapiola.fi.

6.2.1 Yhtiökokous

LähiTapiola Pohjoisen yhtiökokous pidettiin 22.5.2023. Kokouksessa vahvistettiin tilinpäätös vuodelta 2022, päätettiin yhtiön tuloksen käyttämisestä, myönnettiin vastuuvapaus hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle ja valittiin yhtiön tilintarkastaja. Kokouksessa vahvistettiin lisäksi hallintoneuvoston jäsenten lukumäärä ja palkkiot sekä valittiin uudet hallintoneuvoston jäsenet.

6.2.2 Hallintoneuvosto

Hallintomallimme vaikuttaa keskeisesti keskinäinen yhtiömuoto, jossa vakuutuksenottajat ovat yhtiömme osakkaita. Koska osakkaiden määrä on näin ollen hyvin laaja, on yhtiöiden hallintoneuvostoilla ja hallituksilla juridisten tehtäviensä ohella merkittävä rooli vakuutusyhtiöiden omistajaohjauksessa sekä yhtiöiden ja niiden osakkaiden välisenä vuorovaikutuskanavana.

Hallintoneuvostomme jäsenet ovat Tuomo Tamminen (puheenjohtaja), Silja Mikkola (varapuheenjohtaja), Maija Aalto, Ville Bräysy, Paula Haapakoski, Auri Haataja, Merja Hammar, Timo Heikkilä, Hanna Honkamäkilä, Teemu Hostikka, Sakari Huikuri, Tapio Iinatti, Jari Isotalus, Antti Koistinen, Jukka Koivuoja, Jouni Koskinen, Sirpa Laitinen, Jouni Laukka, Markku Lumiaho, Vesa Nuolioja, Kari Ojala, Juhani Pihlajamaa, Marko Puhto, Harri Rautio, Piia Ruhkala, Antti Sahipakka, Jarmo Sillanpää, Matti Träskelin, Susanna Tuikka, Pentti Vaara, Piia Vähäsalo ja Jukka Vänttilä.

Hallintoneuvoston palkat ja sitoumukset löytyvät tuloslaskelman liitteestä ”Johdon palkat ja palkkiot, eläkesitoumukset, rahalainat ja niiden ehdot sekä vakuudet ja vastuusitoumukset”.

6.2.2.1 Hallintoneuvoston nimitystoimikunta

Hallintoneuvoston nimitystoimikunnan tarkoituksena on varmistaa valintaesitysten valmistelun monipuolisuus ja läpinäkyvyys valittaessa jäseniä yhtiön hallintoneuvostoon ja hallitukseen. Nimitystoimikunta valmistelee esitykset koskien hallintoneuvoston sekä hallituksen henkilövalintoja.

Hallintoneuvoston nimitystoimikunnan jäsenet ovat Tuomo Tamminen (puheenjohtaja), Silja Mikkola (varapuheenjohtaja), Ville Bräysy, Hanna Honkamäkilä ja Jukka Koivuoja.

6.2.3 Hallitus

Hallitus huolehtii yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Sen tulee myös huolehtia kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä.

Tilikaudella 1.1. - 31.12.2023 hallituksen puheenjohtajana toimi Kimmo Hyvärinen ja varapuheenjohtajana Virpi Martikainen sekä jäsenenä Juha Aitamurto (9.11.2023 saakka), Tiina Haanpää (9.11.2023 alkaen), Essi Kiuru, Jussi Patopuro ja Kati Peltomaa.

Hallituksen palkat ja sitoumukset löytyvät tuloslaskelman liitteestä ”Johdon palkat ja palkkiot, eläkesitoumukset, rahalainat ja niiden ehdot sekä vakuudet ja vastuusitoumukset”.

6.2.4 Johtoryhmä

LähiTapiola Pohjoisen johtoryhmä vastaa hallituksen sille antamien tehtävien valmistelusta, päätöksenteosta ja täytäntöönpanosta.

Yhtiön johtoryhmään kuuluvat Veli Rajakangas (puheenjohtaja), Kirsi Harri, Liisa Humalamäki, Hannu Ikonen, Vesa Riihimäki, Markus Seppänen ja Arto Turunen.

6.2.5 Toimitusjohtaja

LähiTapiola Pohjoisen toimitusjohtajana toimii Veli Rajakangas.

Toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen palkat ja sitoumukset löytyvät tuloslaskelman liitteestä ”Johdon palkat ja palkkiot, eläkesitoumukset, rahalainat ja niiden ehdot sekä vakuudet ja vastuusitoumukset”.

6.2.6 Tilintarkastaja

Yhtiökokous valitsi LähiTapiola Pohjoisen tilintarkastajana jatkamaan KPMG Oy Ab, jonka nimeämänä yhtiön päävastuullisena tilintarkastajana toimii Timo Nummi, KHT.

6.2.7 Valvova viranomainen

LähiTapiola Pohjoinen on julkisen valvonnan alainen vahinkovakuutusyhtiö, jota valvoo Finanssivalvonta. Finanssivalvonta valvoo ja tarkastaa, että vakuutuslaitokset noudattavat lakia ja hyvää vakuutuslainsäädäntöä ja käyttävät toiminnassaan asianmukaisia menettelytapoja. Se seuraa ja arvioi valvottaviensa taloudellista

asemaa, johtamis-, valvonta- ja riskienhallintajärjestelmiä, toimintaedellytyksiä sekä toimintaympäristön muutoksia.

6.2.8 Lähipiiri

LähiTapiola Pohjoisen lähipiiristä kerrotaan tilinpäätöksen liitetiedoissa.

6.3 Henkilöstö ja palkitseminen

LähiTapiola Pohjoisen henkilöstön lukumäärä oli tilikaudella keskimäärin 128 (123) henkilöä.

Kannustinpalkkiojärjestelmät ovat keskeinen osa palkitsemisjärjestelmämme ja niiden tarkoituksena on tukea strategisten ja operatiivisten tavoitteiden saavuttamista henkilöstöä kannustamalla ja sitouttamalla. Kannustinpalkkiojärjestelmät koostuvat vuositulospalkkiojärjestelmistä ja ylimmän johdon pitkän aikavälin kannustinpalkkiojärjestelmästä. Palkitsemisjärjestelmää vahvistettaessa pyritään varmistumaan siitä, että se on yhtiön ja LähiTapiola-ryhmän liiketoimintastrategian sekä tavoitteiden ja arvojen mukainen ja että se vastaa yhtiöryhmän pitkän aikavälin etua, ja on sopusoinnussa yhtiöryhmän hyvän ja tehokkaan riskienhallinnan kanssa eikä kannusta liialliseen riskinottoon.

Johdon tulospalkkiot perustuvat yhtiön tuloksiin vaikuttaviin elementteihin ja henkilöstö- ja asiakaskokemukseen. Mittarit ovat pääosin virallisiin tunnuslukuihin perustuvia. Tavoitteet johdetaan yhtiöryhmän strategiasta.

LähiTapiola Pohjoisen toimitusjohtajan eläkeikä on 62 vuotta ja muun ylimmän johdon eläkeikä määräytyy työeläkelainsäädännön mukaan.

Yhtiön hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle ja tämän sijaiselle tilikauden 2023 aikana maksetut palkat ja palkkiot esitetään tilinpäätöksen liitetiedoissa. LähiTapiola-ryhmän palkitsemisperiaatteista kerrotaan tarkemmin LähiTapiola-ryhmän palkitsemisraportissa osoitteessa www.lahitapiola.fi.

6.4 Vastuullisuus

LähiTapiolan vastuullisuustyötä ohjaa LähiTapiolan ryhmästrategia ja Omistajatahto. Ydinliiketoimintomme, vakuuttaminen ja sijoittaminen, ovat myös vastuullisuustyömme tärkeimmät välineet. Vakuuttajana vahvistamme suomalaisen yhteiskunnan vakautta ja turvallisuutta. Vastuullisena sijoittajana jätämme positiivisen jälkemme maailmaan.

Vastuullisuus on LähiTapiolalle kannattavan ja pitkäjänteisen liiketoiminnan välttämätön edellytys. Tärkein tehtävämme on tarjota riittävää ja kohtuuhintaista vakuutusturvaa myös muuttuvien riskien maailmassa. Vastuullisuuden vaikuttavuuden parantaminen on yksi LähiTapiolan strategiakauden 2022–2026 viidestä tavoitteesta. Haluamme olla vaikuttavan vastuullisuuden suunnannäyttäjät toimialallamme, kaikkialla Suomessa.

LähiTapiolan-ryhmän vastuullisuusohjelma 2022–2026 ohjaa myös LähiTapiola Pohjoisen vastuullisuustyötä. Vastuullisuusohjelma määrittelee ryhmän yhteiset vastuullisuustavoitteet ja tärkeimmät toimenpiteet.

LähiTapiola-ryhmä on sitoutunut YK:n kestävän vakuuttamisen periaatteisiin (Principles for Sustainable Insurance). Periaatteet määrittelevät vakuutusalan vastuulliset toimintatavat, jotka tukevat YK:n kestävän kehityksen ja Pariisin ilmastopimuksen tavoitteita. LähiTapiola Varainhoito -konserni on sitoutunut YK:n tukemiin vastuullisen sijoittamisen periaatteisiin (Principles for Responsible Investment).

Ryhmän vastuullisuuden ohjausryhmä ohjaa vastuullisuuden kehittämistä, vastuullisuusohjelman toimeenpanoa ja varmistaa sääntelyn vaatimusten ennakoimisen. Vastuullisuuden johtamista tukee säännöllisesti kokoontuva hallinnon edustajien vastuullisuustyöryhmä.

LähiTapiola Pohjoisessa otettiin käyttöön vuoden 2023 aikana johtamislupaukset, jotka toimivat yhteisenä arvopohjana johtamiselle. Johtamislupausten mukaisesti johdamme arvostavasti, aktiivisesti ja tavoitteellisesti, jotta henkilöstökokemus on jatkossakin parasta AAA-luokkaa (ROIHU-henkilöstötutkimus).

LähiTapiola on merkittävä valtakunnallinen ja alueellinen lahjoittaja. Vuonna 2023 ryhmän yhtiöt tukivat erilaisia yhteisöjä 3,2 miljoonalla eurolla. Vuonna 2023 ryhmän yhtiöt lahjoittivat yhteensä 459 000 euroa mielen hyvinvointia tukeviin hankkeisiin ja matkalan kynnyksen ennaltaehkäiseviä palveluita tarjoaville toimijoille. Paikallisyhteisöjen ja haja-asutusalueiden arjen turvallisuutta parantavia hankkeita sekä vapaaehtoisen pelastustoiminnan turvaamista ympäri Suomen yhtiöt tukivat 445 000 eurolla.

LähiTapiola Pohjoisen 160-vuotisjuhlavuonna ja oimme yhteensä 160 000 euroa (mukaan lukien LähiTapiola-ryhmän vastinraha 30 000 euroa) Hyvinvoiva Pohjoinen -lahjoituksia mielenterveyteen ja henkiseen hyvinvointiin Pohjois- ja Keski-Pohjanmaalla. Yhtiö tuki myös sammutintarkastuksia ja 5.-luokkalaisten Sankarikoulutuksia sekä sponsoroit lasten ja nuorten harrastustoimintaa Nuori Pohjoinen -tuella 40 000 eurolla.

Kerromme LähiTapiola-ryhmän vastuullisuudesta ja vuoden 2023 toiminnasta erillisessä vastuullisuusraportissa, joka julkaistaan osoitteessa www.lahitapiola.fi.

7 Ehdotus voiton käyttämisestä

Hallituksen ehdotus

Hallitus ehdottaa LähiTapiola Pohjoisen yhtiökokoukselle, että vuoden 2023 tilikauden voitto, 13 816 594,60 euroa, siirretään varmuusrahastoon, josta maksetaan takuupääoman korkona 1 241 203,99 euroa.

Mikäli hallituksen ehdotus voiton käyttämisestä hyväksytään, jakautuu yhtiön oma pääoma sen jälkeen oheisen taulukon mukaisesti.

Oma pääoma, eur.	114 152 533,42
Pohjarahasto	6 066 454,70
Takuupääoma	23 687 099,06
Varmuusrahasto	83 739 479,66
Käyttöraho	659 500,00

Tilinpäätös 1.1. – 31.12.2023

8 Tilinpäätöstaulukot LähiTapiola Pohjoinen

8.1 Tuloslaskelma, LähiTapiola Pohjoinen

	Liite	1.1.2023 - 31.12.2023	1.1.2022 - 31.12.2022
VAKUUTUSTEKNINEN LASKELMA			
Vakuutusmaksutuotot			
Vakuutusmaksutulo	1	85 799 718,17	80 778 047,53
Jälleenvakuuttajien osuus		-2 296 888,83	-2 525 455,45
Vakuutusmaksutulo omalla vastuulla		83 502 829,34	78 252 592,08
Vakuutusmaksuvastuun muutos		-2 365 962,00	-847 969,00
Jälleenvakuuttajien osuus		-320,00	320,00
Vakuutusmaksuvastuun muutos yhteensä		-2 366 282,00	-847 649,00
Vakuutusmaksutuotot yhteensä		81 136 547,34	77 404 943,08
Korvauskulut			
Maksetut korvaukset		-62 994 553,22	-55 332 157,46
Jälleenvakuuttajien osuus		1 082 943,78	1 302 761,36
Maksetut korvaukset omalla vastuulla		-61 911 609,44	-54 029 396,10
Korvausvastuun muutos		8 636 917,00	4 802 333,00
Jälleenvakuuttajien osuus		-1 240 131,35	-1 032 118,59
Korvausvastuun muutos yhteensä		7 396 785,65	3 770 214,41
Korvauskulut yhteensä		-54 514 823,79	-50 259 181,69
Liikekulut	3	-20 965 464,72	-19 534 527,33
Vakuutustekninen kate ennen tasoitusmäärän muutosta		5 656 258,83	7 611 234,06
Tasoitusmäärän muutos		0,00	-248 257,00
Vakuutustekninen kate	2	5 656 258,83	7 362 977,06
MUU KUIN VAKUUTUSTEKNINEN LASKELMA			
Vakuutustekninen kate		5 656 258,83	7 362 977,06
Sijoitustoiminnan nettotuotot			
Sijoitustoiminnan tuotot	4	15 824 587,92	12 378 811,33
Sijoitustoiminnan kulut	4	-3 564 620,08	-12 070 485,61
Sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä		12 259 967,84	308 325,72
Muut tuotot			
Muut	4	2 430 672,34	2 345 879,60
Muut kulut			
Muut	4	-2 664 539,75	-2 253 634,95
Voitto varsinaisesta toiminnasta		17 682 359,26	7 763 547,43
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		17 682 359,26	7 763 547,43
Tuloverot			
Tilikauden vero		-3 555 471,94	-1 487 726,10
Aikaisempien tilikausien verot		-310 292,72	-103 157,92
Tuloverot yhteensä		-3 865 764,66	-1 590 884,02
TILIKAUDEN VOITTO		13 816 594,60	6 172 663,41

8.2 Tase, LähiTapiola Pohjoinen

VASTAAVAA	Liite	31.12.2023	31.12.2022
Aineettomat hyödykkeet			
Muut pitkävaikutteiset menot	8	5 741 022,96	5 487 498,10
Sijoitukset			
Kiinteistösisjoitukset	6		
Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet		5 778 560,49	6 197 712,23
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä		3 695 000,00	3 695 000,00
Kiinteistösisjoitukset yhteensä		9 473 560,49	9 892 712,23
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä ja omistusyhteisyhteisöissä	7		
Osakkeet ja osuudet saman konsernin yrityksissä		130 059 047,08	123 599 719,64
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä ja omistusyhteisyhteisöissä yhteensä		130 059 047,08	123 599 719,64
Muut sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	7	164 412 030,05	161 938 782,40
Rahoitusmarkkinavälineet		2 400 000,01	2 533 271,72
Muut sijoitukset yhteensä		166 812 030,06	164 472 054,12
Sijoitukset yhteensä		306 344 637,63	297 964 485,99
Saamiset	13		
Ensiluottotustoiminnasta			
Vakuutusentottajilta		18 276 135,36	16 558 246,05
Ensiluottotustoiminnasta yhteensä		18 276 135,36	16 558 246,05
Jälleenvakuutusentinnasta		801 464,91	953 455,40
Muut saamiset		762 085,40	644 040,40
Saamiset yhteensä		19 839 685,67	18 155 741,85
Muu omaisuus			
Aineelliset hyödykkeet			
Koneet ja kalusto	8	145 989,03	184 150,64
Muut aineelliset hyödykkeet		248 634,40	159 281,65
Aineelliset hyödykkeet yhteensä		394 623,43	343 432,29
Rahat ja pankkisaamiset		6 679 658,73	5 784 007,83
Muu omaisuus		16 721,15	16 721,15
Muu omaisuus yhteensä		7 091 003,31	6 144 161,27
Siirtosaamiset			
Korot ja vuokrat		49 799,36	35 575,32
Muut siirtosaamiset		275 290,32	448 946,23
Siirtosaamiset yhteensä		325 089,68	484 521,55
VASTAAVAA YHTEENSÄ		339 341 439,25	328 236 408,76

VASTATTAVAA	Liite	31.12.2023	31.12.2022
Oma pääoma	9		
Pohjarahasto		6 066 454,70	6 066 454,70
Takuupääoma		23 687 099,06	23 687 099,06
Muut rahastot		71 823 589,05	65 770 925,64
Tilikauden voitto/tappio		13 816 594,60	6 172 663,41
Oma pääoma yhteensä		115 393 737,41	101 697 142,81
Vakuutustekninen vastuovelka			
Vakuutusmaksuvastuu		34 792 345,00	32 426 383,00
Jälleenvakuuttajien osuus		0,00	-320,00
Vakuutusmaksuvastuu yhteensä		34 792 345,00	32 426 063,00
Korvausvastuu		120 783 809,00	129 420 726,00
Jälleenvakuuttajien osuus		-7 433 652,89	-8 673 784,24
Korvausvastuu yhteensä		113 350 156,11	120 746 941,76
Tasoitismäärä		65 036 856,00	65 036 856,00
Vakuutustekninen vastuovelka yhteensä		213 179 357,11	218 209 860,76
Pakolliset varaukset			
Muut pakolliset varaukset	11	3 980,00	0,00
Pakolliset varaukset yhteensä		3 980,00	0,00
Velat	13		
Ensivakuutustoiminnasta		1 330 394,00	1 346 708,68
Jälleenvakuutustoiminnasta		3 664,76	5 873,82
Muut velat		6 710 374,43	4 391 204,06
Velat yhteensä		8 044 433,19	5 743 786,56
Siirtovelat	13	2 719 931,54	2 585 618,63
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		339 341 439,25	328 236 408,76

8.3 Epäsuora rahoituslaskelma, LähiTapiola Pohjoinen

	2023	2022
Liiketoiminnan rahavirta		
Voitto varsinaisesta toiminnasta	17 682 359,26	7 763 547,43
Oikaisut		
Vakuutusteknisen vastuuvelan muutos	-5 030 503,65	-2 674 308,41
Sijoitusten arvonalentumiset ja arvonkorotukset	-5 566 268,83	9 505 811,47
Pakollisten varausten muutos	3 980,00	0,00
Suunnitelman mukaiset poistot	1 137 581,52	1 118 560,40
Muut oikaisut	-612 861,14	-3 244 158,12
<i>Rahavirta ennen käyttö pääoman muutosta</i>	7 614 287,16	12 469 452,77
Käyttöpääoman muutos:		
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys (-)/vähennys (+)	-1 524 511,95	-165 312,86
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (+)/vähennys (-)	2 434 959,54	1 094 105,14
<i>Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja</i>	8 524 734,75	13 398 245,05
Maksetut välittömät verot	-3 865 764,66	-1 590 884,02
Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	4 658 970,09	11 807 361,03
Investointien rahavirta		
Investoinnit sijoituksiin (pl. rahavarat)	-2 817 225,08	-11 638 415,46
Luovutustulot sijoituksista (pl. rahavarat)	612 861,14	3 244 158,12
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden sekä muun omaisuuden investoinnit ja luovutustulot (netto)	-1 438 955,25	-895 313,05
Investointien rahavirta yhteensä	-3 643 319,19	-9 289 570,39
Rahoituksen rahavirta		
Maksetut osingot/takuupääoman korot ja muu voitonjako	-120 000,00	-2 021 537,92
Rahoituksen rahavirta yhteensä	-120 000,00	-2 021 537,92
Rahavarojen muutos	895 650,90	496 252,72
Rahavarat tilikauden alussa	5 784 007,83	5 287 755,11
Rahavarat tilikauden lopussa	6 679 658,73	5 784 007,83

8.4 Tunnusluvut, LähiTapiola Pohjoinen

Yleiset taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut	2023	2022	2021	2020	2019
Liiketulos	17,7	8,0	13,2	6,7	10,8
Kokonaistulos	23,0	-14,2	29,8	7,5	26,5
Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle (käyvin arvoin) prosentteina	5,2	-6,1	7,7	2,0	7,8
Kokonaispääoman tuotto, %	6,5	-3,7	8,4	2,5	8,4
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana	128	123	121,6	122,9	119,7
Henkilöstömäärä palkkasummaan suhteutettuna	128	123	121,6	122,9	119,7
Vahinkovakuutuksen taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut					
Vakuutusmaksutulo	85,8	80,8	78,5	76,0	72,3
Vahinkosuhte ilman perustekorkokulua, %	66,4	64,3	69,8	71,5	71,1
Vahinkosuhte, %	67,2	64,9	70,9	73,1	73,1
Liikekulusuhte, %	25,8	25,2	23,3	25,3	26,7
Yhdistetty kulusuhte ilman perustekorkokulua, %	92,2	89,5	93,0	96,7	97,8
Yhdistetty kulusuhte, %	93,0	90,2	94,2	98,4	99,8

8.5 Liitetiedot, LähiTapiola Pohjoinen

Tuloslaskelman liitteet, LähiTapiola Pohjoinen

1. Vakuutusmaksutulo	2023	2022
Ensivakuutus		
Kotimaasta	85 799 718,17	80 778 047,53
Ensivakuutus yhteensä	85 799 718,17	80 778 047,53
<i>Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta</i>	85 799 718,17	80 778 047,53
1.1 Vakuutusmaksutulosta vähennetyt erät	2023	2022
Luottotappiot vakuutusmaksusaamisista	140 088,52	128 749,19
Jakojärjestelmämaksut	2 078 810,94	1 940 760,21
Vakuutusmaksuvero	17 427 565,74	17 068 501,17
Palosuojelumaksu	256 325,10	262 478,29
Liikenneturvallisuusmaksu	218 823,06	162 631,36
<i>Yhteensä</i>	20 121 613,36	19 563 120,22

2. Vakuutusluokkaryhmittäinen tulos

		Vakuutus- maksutulo ennen jälle- vakuuttajien osuutta	Vakuutus- maksutuotot ennen jälle- vakuuttajien osuutta	Korvauskulut ennen jälle- vakuuttajien osuutta	Liikekulut ennen jälle- vakuuttajien palkkioita ja voitto-osuuksia	Jälle- vakuuttajien osuus	Vakuutus- tekninen kate ennen sijoitus- toiminnan nettotuottoa
Muu tapaturma ja sairaus	2023	14 838 295,94	14 238 747,94	-12 389 288,07	-3 650 026,92	-24 919,95	-1 825 487,00
	2022	13 798 614,25	13 593 820,25	-9 650 561,75	-3 294 317,11	-20 413,32	628 528,07
	2021	13 189 720,96	13 059 177,96	-8 820 126,91	-3 001 022,20	-19 729,60	1 218 299,25
Moottorijoneuvon vastuu	2023	16 897 362,86	16 560 484,86	-2 957 641,96	-4 350 883,63	-834 285,99	8 417 673,28
	2022	16 169 950,92	15 932 382,92	-6 340 911,79	-4 051 950,70	-963 148,90	4 576 371,53
	2021	15 678 803,90	15 526 071,90	-11 074 057,40	-3 635 544,66	1 468 971,90	2 285 441,74
Maa-ajoneuvot	2023	20 829 413,38	20 302 802,38	-16 656 988,54	-5 218 916,98	-50 962,26	-1 624 065,40
	2022	19 614 145,46	19 415 925,46	-15 334 137,89	-4 884 950,86	-10 560,86	-813 724,15
	2021	19 159 097,49	18 830 794,49	-14 850 380,58	-4 307 601,99	-120 782,79	-447 970,87
Alukset, ilma-alukset, raiteilla liikk. kalusto ja kuljetus	2023	875 550,09	851 953,09	-492 742,44	-203 612,78	-1 202,13	154 395,74
	2022	754 828,62	657 605,62	-318 201,85	-146 766,66	-967,93	191 669,18
	2021	568 666,43	519 004,43	-171 725,27	-119 754,87	-844,09	226 680,20
Palo- ja muu omaisuusvahinko	2023	26 628 615,21	25 863 492,21	-17 807 188,39	-6 537 041,87	-1 003 566,92	515 695,03
	2022	25 051 049,71	25 030 022,71	-15 498 354,53	-6 138 417,62	-902 847,28	2 490 403,28
	2021	24 763 192,36	24 657 128,36	-20 348 951,75	-5 644 567,36	1 736 978,88	400 588,13
Vastuu	2023	2 664 255,09	2 608 701,09	-1 464 080,93	-694 426,58	-17 626,56	432 567,02
	2022	2 486 604,68	2 460 566,68	-1 339 663,01	-624 750,19	-13 279,18	482 874,30
	2021	2 359 101,10	2 329 241,10	-1 419 867,19	-546 940,59	21 491,73	383 925,05
Oikeusturva	2023	2 071 148,21	2 025 472,21	-2 034 483,71	-533 679,82	0,00	-542 691,32
	2022	1 950 758,67	1 907 313,67	-1 497 069,72	-468 066,83	0,00	-57 822,88
	2021	1 840 388,86	1 802 506,86	-1 226 768,38	-421 823,11	0,00	153 915,37
Muut	2023	995 077,39	982 102,39	-555 222,18	-244 335,29	-54 373,44	128 171,48
	2022	952 095,22	932 441,22	-550 923,92	-224 116,65	-44 465,92	112 934,73
	2021	907 574,92	892 540,92	-523 583,74	-196 612,52	-34 358,83	137 985,83
Ensivakuutus yhteensä	2023	85 799 718,17	83 433 756,17	-54 357 636,22	-21 432 923,87	-1 986 937,25	5 656 258,83
	2022	80 778 047,53	79 930 078,53	-50 529 824,46	-19 833 336,62	-1 955 683,39	7 611 234,06
	2021	78 466 546,02	77 616 466,02	-58 435 461,22	-17 873 867,30	3 051 727,20	4 358 864,70
Yhteensä	2023	85 799 718,17	83 433 756,17	-54 357 636,22	-21 432 923,87	-1 986 937,25	5 656 258,83
	2022	80 778 047,53	79 930 078,53	-50 529 824,46	-19 833 336,62	-1 955 683,39	7 611 234,06
	2021	78 466 546,02	77 616 466,02	-58 435 461,22	-17 873 867,30	3 051 727,20	4 358 864,70
Tasoisuudmäärän muutos	2023						0,00
	2022						-248 257,00
	2021						0,00
Vakuutustekninen kate	2023						5 656 258,83
	2022						7 362 977,06
	2021						4 358 864,70

3. Liikekulut sekä henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot

3.1 Kokonaisliikekulut toiminnoittain

	2023	2022
Maksetut korvaukset	6 802 342,66	5 988 619,67
Liikekulut	20 965 464,72	19 534 527,33
Sijoitustoiminnan hoitokulut	574 555,69	546 955,01
Muut kulut	2 645 268,17	2 228 693,18
Yhteensä	30 987 631,24	28 298 795,19

3.2 Tuloslaskelman erä liikekulut	2023	2022
Vakuutusten hankintamenot		
Ensivakuutuksen palkkiot	3 355 347,24	3 168 802,17
Muut vakuutusten hankintamenot	7 267 803,50	6 920 140,23
	<u>10 623 150,74</u>	<u>10 088 942,40</u>
Vakuutusten hoitokulut	7 231 266,59	6 416 830,71
Hallintokulut	3 578 506,54	3 327 563,51
Menevän jälleenvakuutuksen palkkiot ja voitto-osuudet	-467 459,15	-298 809,29
<i>Yhteensä</i>	<u><u>20 965 464,72</u></u>	<u><u>19 534 527,33</u></u>

3.3 Henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot

3.3.1 Henkilöstökulut	2023	2022
Palkat ja palkkiot	8 064 094,15	7 548 022,36
Eläkekulut	1 698 023,25	1 634 126,09
Muut henkilösivukulut	373 488,76	253 128,37
<i>Yhteensä</i>	<u><u>10 135 606,16</u></u>	<u><u>9 435 276,82</u></u>

3.3.2 Johdon palkat ja palkkiot, eläkesitoumukset, rahalainat ja niiden ehdot sekä vakuudet ja vastuusitoumukset

Toimitusjohtaja ja varatoimitusjohtaja/toimitusjohtajan sijainen		
Palkat ja palkkiot	504 015,30	443 224,16
Eläkesitoumukset	Toimitusjohtajan eläkeikä on 62 vuotta ja toimitusjohtajan sijaisen eläkeikä/eroamisikä määräytyy lain mukaan.	
Annetut rahalainat ja niiden ehdot	Ei annettu rahalainoja	
Annetut vakuudet ja vastuusitoumukset	Ei annettu vakuuksia ja vastuusitoumuksia	
Hallitus ja hallituksen varajäsenet		
Palkat ja palkkiot	117 150,00	108 400,00
Eläkesitoumukset	Ei eläkesitoumuksia	
Annetut rahalainat ja niiden ehdot	Ei annettu rahalainoja	
Annetut vakuudet ja vastuusitoumukset	Ei annettu vakuuksia ja vastuusitoumuksia	
Hallintoneuvosto ja hallintoneuvoston varajäsenet		
Palkat ja palkkiot	86 700,00	60 300,00
Eläkesitoumukset	Ei eläkesitoumuksia	
Annetut rahalainat ja niiden ehdot	Ei annettu rahalainoja	
Annetut vakuudet ja vastuusitoumukset	Ei annettu vakuuksia ja vastuusitoumuksia	

3.3.3 Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana

Henkilöstö	128	123
------------	-----	-----

3.4 Tilintarkastajan palkkiot eriteltyinä toimeksiantoryhmittäin

	2023	2022
Tilintarkastus	10 627,33	8 766,47
Tilintarkastuslain 1§:n 1:n momentin 2 kohdassa		
Muut palvelut	52,51	0,00
<i>Yhteensä</i>	<u><u>10 679,84</u></u>	<u><u>8 766,47</u></u>

4. Sijoitustoiminnan nettotuoton erittely sekä muiden tuottojen ja kulujen erittely

4.1 Sijoitustoiminnan nettotuoton erittely

Sijoitustoiminnan tuotot	2023	2022
Tuotot sijoituksista saman konsernin yrityksiin		
Osinkotuotot	5 137 678,40	3 887 392,81
Korkotuotot	144,80	0,00
<i>Yhteensä</i>	<u>5 137 823,20</u>	<u>3 887 392,81</u>
Tuotot kiinteistösijoituksista saman konsernin yrityksiin		
Korkotuotot	134 806,52	137 442,64
Muut tuotot	7 115,00	121 859,36
<i>Yhteensä</i>	<u>141 921,52</u>	<u>259 302,00</u>
Tuotot kiinteistösijoituksista muihin yrityksiin		
Osinkotuotot	6 251,45	0,00
Korkotuotot	716,62	166,33
Muut tuotot	617 911,19	518 005,40
<i>Yhteensä</i>	<u>624 879,26</u>	<u>518 171,73</u>
Tuotot muista sijoituksista		
Osinkotuotot	235 353,17	2 269 730,83
Korkotuotot	374 618,10	172 362,02
Muut tuotot	904 043,82	764 634,44
<i>Yhteensä</i>	<u>1 514 015,09</u>	<u>3 206 727,29</u>
Yhteensä	7 418 639,07	7 871 593,83
Arvon alentumisten palautukset	6 779 095,48	508 524,82
Myyntivoitot	1 626 853,37	3 998 692,68
Sijoitustoiminnan tuotot yhteensä	15 824 587,92	12 378 811,33

Sijoitustoiminnan kulut

Kulut kiinteistösijoituksista		
Saman konsernin yritykset	-418 770,00	-393 187,02
Muut yritykset	-510 210,60	-532 384,73
<i>Yhteensä</i>	<u>-928 980,60</u>	<u>-925 571,75</u>
Kulut muista sijoituksista	-353 606,10	-333 736,63
Korkokulut ja muut vieraan pääoman kulut		
Saman konsernin yritykset	-6 170,31	0,00
Muut yritykset	-45 701,92	-38 521,54
<i>Yhteensä</i>	<u>-51 872,23</u>	<u>-38 521,54</u>
<i>Yhteensä</i>	-1 334 458,93	-1 297 829,92
Arvonalentumiset ja poistot		
Arvonalentumiset	-1 212 826,65	-10 014 336,29
Rakennusten suunnitelmapoistot	-3 342,27	-3 784,84
<i>Yhteensä</i>	<u>-1 216 168,92</u>	<u>-10 018 121,13</u>
Myyntitappiot	-1 013 992,23	-754 534,56
<i>Sijoitustoiminnan kulut yhteensä</i>	-3 564 620,08	-12 070 485,61
<i>Sijoitustoiminnan nettotuotto ennen arvonnorotuksia ja niiden oikaisua</i>	12 259 967,84	308 325,72
<i>Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa</i>	<u>12 259 967,84</u>	<u>308 325,72</u>

4.2 Muiden tuottojen ja kulujen erittely

Muut tuotot	2023	2022
Palvelumyynnin ja liitännäistoiminnan tuotot	2 376 650,60	2 309 713,74
Muut tuotot	54 021,74	36 165,86
<i>Yhteensä</i>	<u>2 430 672,34</u>	<u>2 345 879,60</u>
Muut kulut		
Palvelumyynnin ja liitännäistoiminnan kulut	-2 645 268,17	-2 228 693,18
Muut kulut	-19 271,58	-24 941,77
<i>Yhteensä</i>	<u>-2 664 539,75</u>	<u>-2 253 634,95</u>

5. Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero sekä ei-suojaavien johdannaisten arvostusero

5.1 Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero

Sijoitukset	2023		
	Jäljellä oleva hankintameno	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Kiinteistösijoitukset			
Kiinteistöt	95 000,00	95 000,00	95 000,00
Kiinteistöosakkeet saman konsernin yrityksissä	2 861 673,00	2 861 673,00	2 924 674,00
Muut kiinteistöosakkeet	2 821 887,49	2 821 887,49	2 852 639,43
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	3 695 000,00	3 695 000,00	3 695 000,00
	<u>9 473 560,49</u>	<u>9 473 560,49</u>	<u>9 567 313,43</u>
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä			
Osakkeet ja osuudet	130 059 047,08	130 059 047,08	140 125 015,87
	<u>130 059 047,08</u>	<u>130 059 047,08</u>	<u>140 125 015,87</u>
Muut sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	164 412 030,05	164 412 030,05	187 534 914,29
Rahoitusmarkkinavälineet	2 400 000,01	2 400 000,01	2 407 597,76
	<u>166 812 030,06</u>	<u>166 812 030,06</u>	<u>189 942 512,05</u>
	<u>306 344 637,63</u>	<u>306 344 637,63</u>	<u>339 634 841,35</u>
Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)			<u>33 290 203,72</u>

Sijoitukset	2022		
	Jäljellä oleva hankintameno	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Kiinteistösijoitukset			
Kiinteistöt	120 000,00	120 000,00	120 000,00
Kiinteistöosakkeet saman konsernin yrityksissä	2 894 900,00	2 894 900,00	3 434 566,00
Muut kiinteistöosakkeet	3 182 812,23	3 182 812,23	3 182 812,23
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	3 695 000,00	3 695 000,00	3 695 000,00
	<u>9 892 712,23</u>	<u>9 892 712,23</u>	<u>10 432 378,23</u>
Sijoitukset saman konsernin yrityksissä			
Osakkeet ja osuudet	123 599 719,64	123 599 719,64	134 720 229,76
	<u>123 599 719,64</u>	<u>123 599 719,64</u>	<u>134 720 229,76</u>
Muut sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	161 938 782,40	161 938 782,40	178 305 427,71
Rahoitusmarkkinavälineet	2 533 271,72	2 533 271,72	2 520 947,04
	<u>164 472 054,12</u>	<u>164 472 054,12</u>	<u>180 826 374,75</u>
	<u>297 964 485,99</u>	<u>297 964 485,99</u>	<u>325 978 982,74</u>
Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää:			
Korkotuotoiksi (+) tai niiden vähennykseksi (-)			
jaksotettua nimellisarvon ja hankintamenon erotusta			481,39
Arvostusero (käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus)			<u>28 014 496,75</u>

6. Kiinteistösisjoitukset

Kiinteistösisjoitusten muutokset:	2023	2023
	Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä
Hankintameno 1.1.	7 463 045,73	3 695 000,00
Lisäykset	69 535,49	0,00
Vähennykset	-92 000,00	0,00
Siirrot erien välillä	36 539,77	0,00
Hankintameno 31.12.	<u>7 477 120,99</u>	<u>3 695 000,00</u>
Kertyneet poistot 1.1.	-48 257,80	
Tilikauden poistot	-3 342,27	
Kertyneet poistot 31.12.	<u>-51 600,07</u>	
Arvon alentumiset 1.1.	-1 217 075,70	
Vähennysten ja siirtojen arvonalentumiset	5 000,00	
Tilikauden arvonalentumiset	-434 884,73	
Arvon alentumiset 31.12.	<u>-1 646 960,43</u>	
Kirjanpitoarvo 31.12.	<u><u>5 778 560,49</u></u>	<u><u>3 695 000,00</u></u>

Omassa käytössä olevat kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet:

Jäljellä oleva hankintameno	2 575 022,23
Kirjanpitoarvo	2 575 022,23
Käypä arvo	2 633 562,23

7. Sijoitukset saman konsernin yrityksissä ja omistusyhteisyhteisöissä

Osakkeet ja osuudet saman konsernin yrityksissä	2023	2022
Hankintameno 1.1.	124 965 790,11	111 064 298,37
Lisäykset	8 611 707,15	19 047 124,71
Vähennykset	-2 390 902,51	-5 145 632,97
Hankintameno 31.12.	<u>131 186 594,75</u>	<u>124 965 790,11</u>
Arvon alentumiset 1.1.	-1 366 070,47	-1 186 297,02
Tilikauden arvonalentumiset	-169 717,52	-241 291,20
Arvon alentumisten palautukset	408 240,32	61 517,75
Arvon alentumiset 31.12.	<u>-1 127 547,67</u>	<u>-1 366 070,47</u>
Kirjanpitoarvo 31.12.	<u><u>130 059 047,08</u></u>	<u><u>123 599 719,64</u></u>
Yhteensä	<u><u>130 059 047,08</u></u>	<u><u>123 599 719,64</u></u>

7.1 Sijoitukset LähiTapiola-ryhmän konsernitilinpäätökseen kuuluvissa yrityksissä

Osakkeet ja osuudet, käyttöomaisuus	Kotipaikka	Osuus osakkeista %	Oma pääoma	Tilikauden voitto/tappio	
LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö	3)	Espoo	3,1	745 350 325,58	73 881 193,69
LähiTapiola Palvelut Oy	3)	Espoo	1,4	13 559 515,69	3 424 562,99
LähiTapiola Rahoitus Oy	3)	Espoo	3,1	108 584 461,58	1 506 571,72
LähiTapiola Varainhoito Oy	3)	Espoo	1,6	69 082 846,73	-4 491 713,39
Yhteensä				936 577 149,58	74 320 615,01

Osakkeet ja osuudet, sijoitusomaisuus	Kotipaikka	Osuus osakkeista %	Oma pääoma	Tilikauden voitto/tappio	
LähiTapiola Aluekiinteistöt Ky -konserni	3)	Espoo	3,8	75 976 386,22	-5 960 983,43
LähiTapiola Kiinteistösijoitus I Ky	3)	Espoo	7,1	23 664 786,88	540 856,13
LähiTapiola KR PK2 Ky -konserni	3)	Espoo	7,8	12 945 870,51	-1 793 205,35
LähiTapiola Pääomasijoitus GP Oy	3)	Espoo	3,9	354,71	-68,50
LähiTapiola Pääomasijoitus I Ky	3)	Espoo	3,9	69 149 885,83	5 403 947,01
LähiTapiola Pääomasijoitus II Ky	3)	Espoo	3,4	189 236 716,13	10 950 872,89
LähiTapiola Pääomasijoitus III Ky	3)	Espoo	3,8	74 314 628,14	3 196 732,79
LähiTapiola Pääomasijoitus IV Ky	3)	Espoo	2,2	210 501 815,28	4 878 641,78
LähiTapiola Pääomasijoitus V Ky	3)	Espoo	2,1	54 696 477,25	-4 321 879,67
LähiTapiola Rahoitusyhtiö I Ky	3)	Espoo	5,0	556 517 019,43	18 154 569,24
LähiTapiola Tontit GP I Oy	3)	Espoo	6,6	138 855,13	4 428,48
LähiTapiola Tontit I Ky	3)	Espoo	6,6	43 663 936,93	2 563 936,85
LähiTapiola Tontit II Ky	3)	Espoo	8,1	54 021 491,21	2 011 572,47
LähiTapiola Velkasijoitus I Ky	3)	Espoo	3,3	166 660 584,42	11 865 266,73
LähiTapiola Velkasijoitus II Ky	3)	Espoo	2,4	189 261 147,27	7 387 050,11
LähiTapiola Velkasijoitus III Ky	3)	Espoo	2,4	10 599 937,31	-294 273,25
LähiTapiola Yhteiset Kiinteistöt Ky	3)	Espoo	9,8	172 177 672,51	466 579,72
LähiTapiola Yritysrahoitus I Ky	3)	Espoo	6,2	617 121 523,74	34 745 086,02
Tapiola KR IV Ky	3)	Espoo	4,8	759 254,60	-91 183,26
Yhteensä				2 521 408 343,50	89 707 946,76

LähiTapiola Pohjoinen Keskinäinen Vakuutusyhtiö on lisäksi sijoittanut 2 (2) LähiTapiola-ryhmän konsernitilinpäätökseen kuuluvaan asunto- tai kiinteistöyhtiöön, joista sen omia tytäryhtiöitä on 1 (1).

1) Tytäryhtiö

2) LähiTapiola-ryhmän konsernitilinpäätökseen kuuluva tytäryhtiö, joka on raportoijalle omistusyhteisyrittäjä.

3) LähiTapiola-ryhmän konsernitilinpäätökseen kuuluva tytäryhtiö, joka on raportoijalle muu sijoitus.

4) LähiTapiola-ryhmän konsernitilinpäätökseen kuuluva tytäryhtiö, jota ei yhdistellä.

7.2 Muut sijoitukset

Arvopaperi	Osuus osakkeista %	Määrä	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Kotivaltio
Sijoitusrahastot					
BNP Paribas Global Senior Corporate Loans			4 615 503,58	4 615 503,58	Ranska
LähiTapiola Eurooppa HY ESG A			8 488 417,14	8 488 417,14	Suomi
LähiTapiola Eurooppa Ilmastoindeksi A			6 338 410,97	8 634 336,45	Suomi
LähiTapiola Eurooppa Keskisuuret ESG A			5 576 447,85	6 348 462,45	Suomi
LähiTapiola High Yield A			7 606 107,20	8 713 437,04	Suomi
LähiTapiola Hyvinvointi ESG A			2 218 350,47	2 693 768,26	Suomi
LähiTapiola Kasvu ESG A			1 913 994,82	2 416 309,82	Suomi
LähiTapiola Kehittynyt Aasia ESG A			4 395 029,04	5 534 116,88	Suomi
LähiTapiola Kehittyvät Korkomarkkinat A			9 270 103,48	9 270 103,48	Suomi
LähiTapiola Kestävä Vaikuttajakorko A			5 879 850,10	5 879 850,10	Suomi
LähiTapiola Kestävä Ympäristö A			2 763 076,55	3 423 602,32	Suomi
LähiTapiola Kuluttaja ESG A			656 273,58	1 037 542,96	Suomi
LähiTapiola Pitkäkorko ESG A			6 542 297,43	6 542 297,43	Suomi
LähiTapiola Pohjoinen Yrityskorko ESG A			5 995 862,85	7 121 738,93	Suomi
LähiTapiola Pohjoismaat ESG A			4 611 749,43	5 608 499,73	Suomi
LähiTapiola Reaalikorko ESG A			5 519 474,51	5 519 474,51	Suomi
LähiTapiola Sijoituskiinteistöt A			4 832 178,77	5 213 920,89	Suomi
LähiTapiola Suoja A			987 093,85	1 116 767,89	Suomi
LähiTapiola USA Ilmastoindeksi A			3 222 846,18	5 844 815,35	Suomi
LähiTapiola USA Keskisuuret ESG A			1 813 927,15	4 269 059,68	Suomi
LähiTapiola Yhteisö Eurooppa ESG IV B			6 996 144,27	9 139 353,40	Suomi
LähiTapiola Yhteisö Pitkäkorko ESG IV B			8 996 103,65	8 996 103,65	Suomi
LähiTapiola Yhteisö USA ESG IV B			4 788 221,26	7 663 185,55	Suomi
LähiTapiola Yhteisö Yrityskorko ESG IV B			9 519 539,62	9 549 589,42	Suomi
LähiTapiola Yrityskorko ESG A			9 699 967,71	10 595 834,36	Suomi
PIMCO GIS Emerging Markets Bond ESG Fund			7 274 977,34	7 274 977,34	Irlanti
S-Pankki Fenno Osake			1 099 392,10	1 783 419,87	Suomi
S-Pankki Kehittyvät Markkinat ESG Osake			2 149 369,47	2 991 505,44	Suomi
Seligson & Co Kehittyvät Markkinat A			2 000 000,01	2 013 980,03	Suomi
Xtrackers MSCI Emerging Markets UCITS ETF			3 113 769,60	3 113 769,60	Luxemburg
iShares EUR Govt Bond 15-30yr UCITS ETF			4 818 939,47	4 863 040,00	Irlanti
Muut			1 209 238,41	1 408 585,14	Luxemburg
Yhteensä			154 912 657,86	177 685 368,69	
Pääomasijoitusrahastot					
ICECAPITAL Residential Property Fund I Ky			950 131,23	1 188 397,10	Ranska
LähiTapiola Asuntosijoitus Suomi Ky			2 130 771,00	2 130 771,00	Ranska
LähiTapiola Keskustakiinteistöt Ky			3 655 404,17	3 655 404,17	Jersey
Muut			2 763 065,81	2 874 973,33	Luxemburg
Yhteensä			9 499 372,21	9 849 545,60	
Muut sijoitukset, osakkeet ja osuudet yhteensä			164 412 030,07	187 534 914,29	

8. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset

2023

	Aineettomat oikeudet ja pitkävaikutteiset menot	Ennakkomaksut	Kalusto
Hankintameno 1.1.	10 505 350,64	916 703,00	1 384 363,84
Lisäykset	177 581,00	1 161 520,10	10 501,40
Siirrot erien välillä	369 096,00	-369 096,00	0,00
Hankintameno 31.12.	11 052 027,64	1 709 127,10	1 394 865,24
Kertyneet poistot 1.1.	-5 934 555,54	0,00	-1 200 213,20
Tilikauden poistot	-1 085 576,24	0,00	-48 663,01
Kertyneet poistot 31.12.	-7 020 131,78	0,00	-1 248 876,21
Kirjanpitoarvo 31.12.	4 031 895,86	1 709 127,10	145 989,03

9. Oman pääoman muutokset ja arvonkorotusrahaston erittely

9.1 Oman pääoman muutokset

	1.1.2023	Lisäykset	Vähennykset	31.12.2023
Pohjarahasto	6 066 454,70	0,00	0,00	6 066 454,70
Takuupääoma	23 687 099,06	0,00	0,00	23 687 099,06
Varmuusrahasto	64 991 425,64	6 172 663,41	0,00	71 164 089,05
Käyttörahassto	779 500,00	0,00	-120 000,00	659 500,00
Tilikauden voitto	6 172 663,41	13 816 594,60	-6 172 663,41	13 816 594,60
<i>Oman pääoman muutokset yhteensä</i>	101 697 142,81	19 989 258,01	-6 292 663,41	115 393 737,41

9.2 Laskelma voitonjakokelpoisista varoista

31.12.2023

Tilikauden voitto	13 816 594,60
+ Muu vapaa pääoma	
Varmuusrahasto	71 164 089,05
Käyttörahassto	659 500,00
<i>Voitonjakokelpoiset varat yhteensä</i>	85 640 183,65

10. Korvausvastuu

2023

2022

Korvausvastuun riittävyys

Muu tapaturma ja sairaus	364 958,69	776 544,87
Moottorijoneuvon vastuu	8 717 231,63	5 876 448,32
Maa-ajoneuvot	715 646,10	1 074 576,52
Alukset, ilma-alukset, raiteilla liikk. kalusto ja kuljetus	73 427,11	53 968,53
Palo- ja muu omaisuusvahinko	1 522 423,57	1 197 521,79
Vastuu	395 118,72	492 713,25
Oikeusturva	-761 773,88	-466 101,99
Muut	-294 947,29	-1 079,87
	10 732 084,65	9 004 591,42

11. Muut pakolliset varaukset

2023

2022

Keskeneräisten vahinkojen viivästyskorkovaraus	3 980,00	0,00
	3 980,00	0,00

12. Laskennalliset verovelat**2023****2022**

Arvostuseroista laskettu verovelka, jonka toteutumista pidetään todennäköisenä seuraavan vuoden aikana

1 660 250,00

1 373 150,00

1 660 250,001 373 150,00**13. Saamiset ja velat****13.1 Saamisten erittely****2023****2022****Saamiset saman konsernin yrityksiltä**

Muut saamiset

11 163,99

8 269,81

11 163,998 269,81**13.2 Velkojen erittely****2023****2022****Velat saman konsernin yrityksille**

Ostovelat

601 728,00

603 086,00

Muut velat

335 004,15

218 006,21

936 732,15821 092,21**13.3 Siirtovelkojen erittely****2023****2022**

Velat henkilöstölle

2 156 436,72

2 017 553,03

Muut siirtovelat

563 494,82

568 065,60

2 719 931,542 585 618,63

14. Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

14.2 Taseeseen sisältyvät vastuusitoumukset ja vastuut

	2023	2022
Vuokravastuut		
Alkaneella tilikaudella maksettava määrä	172 735,00	159 438,00
Seuraavina vuosina maksettava määrä	184 351,00	310 887,00
	<u>357 086,00</u>	<u>470 325,00</u>
Arvonlisäverovastuut		
Arvonlisäverotuksen ryhmäkisteröintiin liittyen		
Konserniyhtykset	745 537,95	852 113,12
Yhteistoimintayhtykset	2 204 566,88	1 603 256,12
	<u>2 950 104,83</u>	<u>2 455 369,24</u>
<i>Positiivinen alv-vastuu = alv-velka</i>		
<i>Negatiivinen alv-vastuu = alv-saaminen</i>		
Kiinteistöinvestointien arvonlisäverolain 120§:n mukainen tarkistusvastuu - 10 v. tarkistuskausi		
Muut ryhmän yritykset	66 872 306,53	78 779 260,49
	<u>66 872 306,53</u>	<u>78 779 260,49</u>
Muut vastuusitoumukset		
Sijoitussitoumukset	37 756 165,76	36 695 528,18
	<u>37 756 165,76</u>	<u>36 695 528,18</u>

LähiTapiola Vahinkoyhtiön ja alueyhtiöiden välillä on solmittu yhteisvastuusopimus, joka määrittelee periaatteet LähiTapiola Keskinäisen Vakuutusyhtiön johtaman ryhmittymän yhtiöiden vakavaraisuuden varmistamiseksi. Yhteisvastuusopimuksesta on kerrottu tarkemmin toimintakertomuksen Vakavaraisuus ja riskienhallinta -osiossa.

15. Lähipiirilainat ja -liiketoimet

Yhtiön lähipiirirekisteri on laadittu VYL:n lähipiirimääritelmän mukaisesti.

Yhtiöllä ei ole lähipiiriliiketoimia, jotka olisi tehty muita kuin tavanomaisia kaupallisia ehtoja noudattaen.

Yhtiö ei ole myöntänyt lainoja lähipiirilleen.

Arvonlisäveron ryhmäkisteröintiin liittyvästä vastuusitoumuksesta on kerrottu liitteellä 14.

Tulosanalyysi ja muut liitetiedot, LähiTapiola Pohjoinen

Tulosanalyysi

	2023	2022	Muutos	€1 000 Muutos %
Vakuutusmaksutuotot	81 137	77 405	3 732	4,8 %
Korvauskulut	-54 515	-50 259	-4 256	8,5 %
Liikekulut	-20 965	-19 535	-1 431	7,3 %
Vakuutustekninen kate ennen tasoitusmäärän muutosta	5 656	7 611	-1 955	-25,7 %
Sijoitustoiminnan tuotot ja kulut sekä arvonkorotukset ja niiden oikaisut	12 260	308	11 952	3876,3 %
Muut tuotot ja kulut	-234	92	-326	-353,5 %
Liikevoitto	17 682	8 012	9 671	120,7 %
Tasoitusmäärän muutos	0	-248	248	-100,0 %
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	17 682	7 764	9 919	127,8 %
Tuloverot ja muut välittömät verot	-3 866	-1 591	-2 275	143,0 %
Kauden voitto	13 817	6 173	7 644	123,8 %
Liikevoitto	17 682	8 012	9 671	120,7 %
Arvostuserojen muutos	5 276	-22 211	27 486	-123,8 %
Kokonaistulos	22 958	-14 199	37 157	-261,7 %

Sijoitusjakauma käyvin arvoin

Sijoitusjakauma käyvin arvoin 1.1. - 31.12.2023

	Perusjakauma				Riskijakauma		
	31.12.2023		31.12.2022		31.12.2023		31.12.2022
	milj. eur	%	milj. eur	%	milj. eur	%	%
Korkosijoitukset yhteensä	107,8	31,1	110,1	33,2	107,8	31,1	33,2
Lainasaamiset ¹	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Joukkovelkakirjalainat	100,7	29,1	104,0	31,4	100,7	29,1	31,4
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset ^{1 2}	7,1	2,1	6,1	1,0	7,1	2,1	1,0
Osakesijoitukset yhteensä	181,1	52,3	165,0	49,7	181,1	52,3	49,7
Noteeratut osakkeet ³	73,6	21,3	59,3	17,9	73,6	21,3	17,9
Pääomasijoitukset ⁴	100,3	29,0	98,4	29,7	100,3	29,0	29,7
Noteeraamattomat osakkeet ⁵	7,1	2,1	7,3	2,2	7,1	2,1	2,2
Kiinteistösijoitukset yhteensä	57,5	16,6	56,6	17,1	57,5	16,6	17,1
Suorat kiinteistösijoitukset	9,6	2,8	10,4	3,1	9,6	2,8	3,1
Kiinteistösijoitusrahastot ja yhteissijoitukset	47,9	13,8	46,2	13,9	47,9	13,8	13,9
Muut sijoitukset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hedge-rahastosijoitukset ⁶	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hyödykesijoitukset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Muut sijoitukset ⁷	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sijoitukset yhteensä	346,4	100,0	331,8	100,0	346,4	100,0	100,0
Johdannaisten vaikutus ⁹							
Sijoitukset käyvin arvoin yhteensä	346,4	100,0	331,8	100,0	346,4	100,0	100,0

Jvk-salkun modifioitu duraatio

4,7

- 1) Sisältää kertyneet korot
  - 2) Sisältää rahat ja pankkisaamiset sekä kauppahintasaamiset ja -velat
  - 3) Sisältää myös sekarahastot, jos niitä ei voida kohdistaa muualle
  - 4) Sisältää pääomarahastot ja mezzanine-rahastot sekä infrastruktuurisijoitukset
  - 5) Sisältää myös noteeraamattomat kiinteistösijoitusyhtiöt
  - 6) Sisältää kaikentyyppiset hedge-rahasto-osuudet riippumatta rahaston strategiasta
  - 7) Sisältää erät, joita ei voida kohdistaa muihin sijoituslajeihin
  - 8) Riskijakauma voidaan esittää vertailukausilta sitä mukaa kun tietoa kertyy (ei taannehtivasti). Mikäli luvut esitetään vertailukausilta ja kaudet eivät ole täysin vertailukelpoisia, tulee tästä antaa tieto.
  - 9) Sisältää johdannaisten vaikutuksen riski- ja perusjakauman erotukseen. Johdannaisten vaikutus voi olla +/-.
  - 10) Eron korjauksen jälkeen riskijakauman loppusumma täsmää perusjakaumaan.
- 9) Suhteellinen osuus lasketaan käyttäen jakajana 'Sijoitukset käyvin arvoin yhteensä'-rivin loppusummaa.

Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle

Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle 1.1. - 31.12.2023

	Netto- tuottojen markkina- arvo ⁸	Sitoutunut pääoma	Tuotto-% sitoutuneelle pääomalle				
			2023	2022	2021	2020	2019
	milj. eur	milj. eur	%	%	%	%	%
Korkosijoitukset yhteensä	8,5	107,4	7,9	-12,4	0,5	2,1	5,4
Lainasaamiset ¹				0,0	0,0	0,0	-100,0
Joukkovelkakirjalainat	8,3	97,8	8,5	-13,3	0,5	2,3	6,6
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset ^{1 2}	0,2	9,6	1,8	-0,9	0,0	0,2	1,0
Osakesijoitukset yhteensä	12,0	169,3	7,1	-3,9	15,0	3,3	13,1
Noteeratut osakkeet ³	7,7	65,1	11,8	-15,5	24,9	4,2	26,4
Pääomasijoitukset ⁴	4,5	96,9	4,6	4,3	7,8	2,7	4,0
Noteeraamattomat osakkeet ⁵	-0,1	7,3	-2,0	16,3	4,8	2,0	8,0
Kiinteistösijoitukset yhteensä	-2,4	57,7	-4,2	-6,0	3,6	-1,2	1,8
Suorat kiinteistösijoitukset	-0,8	10,4	-7,4	-4,2	-2,4	-0,2	1,2
Kiinteistösijoitusrahastot ja yhteissijoitukset	-1,7	47,3	-3,5	5,3	5,3	-1,4	1,9
Muut sijoitukset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	-3,4
Hedge-rahastosijoitukset ⁶	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hyödykesijoitukset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Muut sijoitukset ⁷	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	-3,4
Sijoitukset yhteensä	18,1	334,4	5,4	-6,0	7,8	2,2	8,1
Sijoituslajeille kohdistamattomat tuotot, kulut ja liikekulut	-0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin	17,5	334,4	5,2	-6,1	7,7	2,0	7,8

1) Sisältää kertyneet korot

2) Sisältää rahat ja pankkisaamiset sekä kauppahintasaamiset ja -velat

3) Sisältää myös sekarahastot, jos niitä ei voida kohdistaa muualla

4) Sisältää pääomarahastot ja mezzanine-rahastot sekä infrastruktuurisijoitukset

5) Sisältää myös noteeraamattomat kiinteistösijoitusyhtiöt

6) Sisältää kaikenlaiset hedge-rahasto-osuudet riippumatta rahaston strategiasta

7) Sisältää erät, joita ei voida kohdistaa muihin sijoituslajeihin

8) Raportointikauden lopun ja alun markkina-arvojen muutos - kauden aikana tapahtuneet kassavirrat

Kassavirralla tarkoitetaan myyntien/tuottojen ja ostojen/kulujen erotusta.

9) Sitoutunut pääoma = Markkina-arvo raportointikauden alussa + päivittäin / kuukausittain aikapainotetut kassavirrat

9 Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

LähiTapiola Pohjoinen Keskinäinen Vakuutusyhtiön (LähiTapiola Pohjoinen) tilinpäätös on laadittu kirjanpito-, osakeyhtiö- ja vakuutusyhtiölaikien mukaisesti. Lisäksi noudatetaan sosiaali- ja terveysministeriön vakuutusyhtiön tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä annettua asetusta ja kirjanpitoasetuksen säännöksiä siten kuin edellä olevassa asetuksessa säädetään sekä vakuutusyhtiöitä valvovien viranomaisten, sosiaali- ja terveysministeriön ja Finanssivalvonnan, päätöksiä, määräyksiä ja ohjeita.

9.1 Laatimisperiaatteet

9.1.1 Aineettomien hyödykkeiden arvostus ja jaksotus

Muut pitkävaikutteiset menot

Muina pitkävaikutteisina menoina on aktivoitu huoneistojen perusparannusmenot sekä ICT-järjestelmien suunnittelu- ja ohjelmointimenot. Ne esitetään taseessa suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennetyn hankintameno määräisinä.

9.1.2 Sijoitusten arvostus ja jaksotus

Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet

Rakennukset ja rakennelmat esitetään taseessa suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennetyn hankintameno määräisinä tai ne on kirjattu sitä alempaan käypään arvoon.

Kiinteistöosakkeet esitetään taseessa hankintameno määräisinä tai ne on kirjattu sitä alempaan käypään arvoon. Kiinteistöjen ja kiinteistöosakkeiden arvoihin on voitu tehdä arvonnkorotus, mikäli niiden arvo on tilikauden päättyessä ollut pysyvästi alkuperäistä hankintamenoa olennaisesti suurempi. Sijoitusomaisuudeksi katsottavan kiinteistön tai kiinteistöosakkeen arvonnkorotuksen vastaerä on tuloutettu tuloslaskelmassa vuodesta 1978 lähtien, ja sitä aikaisemmin tehdyt arvonnkorotukset on kirjattu sidottuun omaan pääomaan arvonnkorotusrahastoon. Käyttöomaisuudeksi katsottavan sijoituksen vastaerä on kirjattu sidottuun omaan pääomaan arvonnkorotusrahastoon.

Sijoituksista aikaisemmin tehdyt arvonnkorotukset palautetaan käyvän arvon noustessa (tulosvaikutteisesti) enintään alkuperäiseen hankintameno saakka.

Osakkeet ja osuudet

Osakkeet ja osuudet esitetään taseessa hankintameno tai sitä alemman käyvän arvon määräisenä. Hankintameno lasketaan keskihintaa käyttäen. Aikaisemmin tehdyt arvonnkorotukset palautetaan osakkeiden ja osuuksien arvoon siltä osin kuin käypä arvo ylittää kirjanpitoarvon.

Lainaksi annetut arvopaperit sisältyvät taseeseen. Tiedot lainaksi luovutetuista arvopapereista esitetään taseen liitetiedoissa.

Rahoitusmarkkinavälineet

Rahoitusmarkkinavälineitä ovat joukkovelkakirjalainat ja muut rahamarkkinainstrumentit. Rahoitusmarkkinavälineet esitetään taseessa hankintameno määräisinä. Hankintameno lasketaan keskihintaa käyttäen. Rahoitusmarkkinavälineiden nimellisarvon ja hankintahinnan erotus on jaksotettu korkotuotoiksi tai niiden vähennyksiksi rahoitusmarkkinaväline juoksuaikana. Vastaerä on kirjattu rahoitusmarkkinavälineen hankintameno lisäykseksi tai vähennykseksi. Korkotason vaihtelusta aiheutuvia ja muita tilapäisiä arvonnmuutoksia ei ole kirjattu. Muista syistä aiheutuneet arvonnkorotukset on kirjattu.

Samoin on kirjattu arvonnkorotuksen palautukset, mikäli rahoitusmarkkinavälineen käypä arvo on myöhemmin noussut yli alennetun hankintameno, enintään alkuperäiseen hankintameno saakka.

Lainasaamiset, talletukset ja jälleenvakuutusallianssaamiset

Lainasaamiset, talletukset ja jälleenvakuutusallianssaamiset esitetään taseessa nimellisarvon tai tätä pysyvästi alemman todennäköisen arvon määräisenä. Korkotason vaihtelusta aiheutuvia ja muita tilapäisiä arvonnmuutoksia ei ole kirjattu. Muista syistä aiheutuneet arvonnkorotukset on kirjattu.

Samoin on kirjattu arvonnkorotuksen palautukset, mikäli käypä arvo on myöhemmin noussut yli alennetun hankintameno, enintään alkuperäiseen hankintameno saakka.

9.1.3 Sijoitusten käypien arvojen määrittäminen

Kiinteistösiioitukset

Kiinteistöjen ja kiinteistöosakkeiden arvoina käytetään markkinaperusteisia käypiä arvoja. Kiinteistösiioitusten arvioinnissa sovelletaan IVS:n (International Valuation Standards) sekä hyvän kiinteistöarvointitavan (ns. AKA-kriteerit) mukaisia arvointiperiaatteita ja niiden arvointimenetelmille asettamia vaatimuksia.

Asuntokohteet arvioidaan pääosin vertailukauppoihin perustuvalla kauppaa-avomenetelmällä. Toimitilakoh-

teiden pääasiallisena arviointimenetelmänä käytetään tuottoarvoon perustuvaa kassavirtamenetelmää. Erikoiskohteet arvioidaan kohteeseen parhaiten soveltuvalla markkinaperusteisella arviointimenetelmällä. Valtion asuntolainoin lainoitettujen kiinteistösi-
joitusten käypänä arvona pidetään aravavuokra-
asuntojen ja aravavuokratulojen käytöstä, luovutuk-
sesta ja omaksi lunastamisesta annetun lain
(1190/1993) 10 §:n mukaista luovutuskorvausta.

Arvonmäärityksen tekee Finanssivalvonnan edellyttämällä tavalla joko ulkopuolinen auktorisoitu kiinteistöarvioitsija tai LähiTapiola Kiinteistövarainhoito Oy:n asiantuntijat ulkopuolisen auktorisoidun kiinteistöarvioitsijan ohjeistamana ja auditoimana.

Osakkeet, osuudet ja rahoitusmarkkinavälineet

Noteerattujen arvopapereiden sekä sellaisten arvopapereiden, joille on olemassa markkinat, käypänä arvona on käytetty vuoden viimeisintä kaupantekokurssia tai sen puuttuessa ostokurssia. Muiden sijoitusten osalta on käypänä arvona käytetty todennäköistä luovutushintaa, kirjanpitoarvoa tai substanssiin pohjautuvaa arvoa. Pääomasijoitusrahastojen käypänä arvona on käytetty hankintamenoa tai hallinnointiyhtiön ilmoittamaa arviota rahaston käyvästä arvosta.

Lainasaamiset, talletukset ja jälleenvakuutus- letesaamiset

Lainasaamisten, talletusten ja jälleenvakuutus-
letesaamisten käypänä arvona on käytetty nimellisarvoa ottaen huomioon luottotappiovaaran edellyttämä nimellisarvon alentaminen todennäköiseen arvoon.

9.1.4 Saamisten arvostus

Vakuutusmaksusaamiset

Vakuutusmaksusaamiset esitetään taseessa enintään todennäköisen arvon määräisenä. Vakuutusmaksusaamisten nimellisarvosta on vähennetty kokemusperäinen raukeaminen, jolloin saadaan niiden todennäköinen arvo. Saaminen, josta ei todennäköisesti saada maksusuoritusta, kirjataan luottotappioksi.

Ulkomaanrahamääräiset erät

Ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat on muutettu Suomen rahaksi Euroopan Keskuspankin tilinpäätöspäivänä julkaisemaan kurssiin. Muiden sijoitusten osalta on käytetty hankinta-ajankohdan kurssia tai sitä alemmaa tilinpäätöspäivän kurssia.

Valuuttakurssierot on kohdistettu kyseisten tulojen ja menojen oikaisueriksi. Rahojen ja pankkisaamisten sekä talletusten valuuttakurssierot samoin kuin erät, joita ei ole voitu kohdistaa suoraan tuloon tai menon oikaisuksi, on kirjattu sijoitustoiminnan valuuttakurssivoitoksi tai -tappioksi.

9.1.5 Poistot ja poistoero

Rakennusten ja niiden ainesosien, kaluston, aineettomien oikeuksien ja pitkävaikutteisten menojen hankintameno on aktivoitu ja se kirjataan vaikutusaikanaan suunnitelman mukaan poistoina kuluksi.

Arvioidut poistoajat ovat hyödykeryhmäkohtaisesti keskimäärin seuraavat:

Aineettomat hyödykkeet

- Huoneistojen peruskorjaukset 3-10 v
- ICT-järjestelmien suunnittelukustannukset 5-10 v

Kiinteistöt

- Asuin-, toimisto- ja hotellirakennukset 40-50 v
- Tavaratalo-, myymälä- ja varastorakennukset 30-40 v
- Teollisuus-, varasto ym. rakennukset 20-30 v
- Rakennusten ainesosat, menojäännöspoisto 25 %

Kalusto

- Konttorikoneet, -kalusto yms., menojäännöspoisto 25 %

Rakennusten olennaisten peruseräiden vaikutus pitoaikaan arvioidaan erikseen. Tuloutettujen arvokorotusten osalta on tehty poistot kyseisen erän pitoajan mukaan.

Kirjanpidossa tehtyjen kokonaispoistojen ja suunnitelman mukaisten poistojen kertynyt erotus merkitään taseen vastattaviin erään "Tilinpäätössiirtojen kertymä, poistoero" ja tilikauden aikainen poistoeron lisäys tai vähennys esitetään tuloslaskelmassa erikseen.

9.1.6 Muut erät

Muut velat

Muut velat kuin vakuutus- ja tekninen vastuuvélka merkitään taseeseen nimellisarvoon.

Välittömät verot

Tuloslaskelmassa välittömät verot on esitetty suoriteperusteisesti.

Laskennalliset verovelat ja -saamiset

Verotettavan tulon ja kirjanpidon tuloksen välisiin jakotuseroihin ja muihin väliaikaisiin eroihin liittyvät laskennalliset verovelat ja -saamiset esitetään tilinpäätöksen liitetiedoissa. Liitetiedoissa esitetään arvotuseroista laskettu laskennallinen verovelka, jonka toteutumista pidetään todennäköisenä seuraavan vuoden aikana.

Verotusperusteiset varaukset

Kirjanpito- ja verolainsäädännön perusteella on tehty tulosvaikutteisia varauksia.

Pakolliset varaukset

Tuotoista on vähennetty pakollisina eläkevarauksina veloitteista vastaisuudessa aiheutuvat eläkemenot ja mahdolliset työttömyyseläkemenot, jotka kohdistuvat päätyneeseen tai aikaisempaan tilikauteen. Muina varauksina tuotoista on vähennetty keskeneräisten vahinkojen viivästyskorkovaraukset.

9.1.7 Selostus eläketurvasta ja eläkemenojen jaksottamisesta

Henkilöstön lakisääteinen eläketurva on järjestetty TyEL-vakuutuksella.

Mahdollinen lisäeläketurva, jossa etuina ovat vanhuus-, työkyvyttömyys- ja perhe-eläke sekä kuolemantapauskorvaus omaisille, on järjestetty vakuutuksella. Lisäeläke kartuttaa eläkettä vuosittain pääsääntöisesti 0,2 prosenttia TyEL:n mukaisen eläkkeen perusteena olevasta vuosiansiosta.

LähiTapiola Pohjoisen toimitusjohtajan eläkeikä on 62 vuotta. Muiden johtajien eläkeikä/eroamiskä on kulloinkin voimassa olevan työeläkelainsäädännön mukainen.

Eläkevakuutusmaksut on kirjattu kuluksi suoriteperusteisesti.

9.1.8 Vakuutustekninen vastuuelka

Vakuutusmaksuvastuu

Vakuutusmaksuvastuu sisältää tilivuonna ja aikaisempina vuosina kertyneestä vakuutusmaksutulosta sen osan, jota vastaava riski kohdistuu tilivuoden jälkeiseen aikaan. Samanlainen jaksotus tehdään myös tulevan jälleenvakuutuksen palkkioihin. Vakuutusmaksuvastuun määrä lasketaan pro rata parte temporis -periaatteen mukaisesti. Vakuutusmaksuvastuusta ei ole vähennetty vakuutusten aktivoituja hankintamenoja eikä vakuutusmaksuvastuuseen sisälly siirtovastuun täydennyseriä.

Korvausvastuu

Korvausvastuu sisältää tilivuoden jälkeen yhtiön suoritettavaksi tulevat korvausmäärät, jotka aiheutuvat tilivuonna tai aikaisemmin sattuneista vahingoista ja muista vakuutustapahtumista. Korvausvastuuseen sisältyy tasoitusmäärä. Tasoitusmäärä on runsasvahinkoisten vuosien varalle laskettu puskuri, jolla pyritään varmistamaan vastuuelan riittävyys myös silloin, kun vastuuelkaan oleellisesti vaikuttavat tekijät heilahtelevat epäsuotuisasti.

Finanssivalvonta vahvistaa tasoitusmäärälle laskentäsäännöt yhtiökohtaisesti.

Eläkemuoitoisten vastuiden korvausvastuun laskennassa, mukaan lukien tuntemattomat vahingot sovelletaan 1,2 (vuoden 2022 tilinpäätöksessä 0,7) prosentin laskuperustekorkoa.

Eläkemuoitoisten vastuiden korvausvastuun laskennassa käytetään vahinkovakuutuksen referenssi kuolevuusmallia K2021, joka on laadittu Tapaturmavakuutuskeskuksen ja Vakuutuskeskuksen yhteistyönä.

9.2 Laatumisperiaatteissa tapahtuneet muutokset, jotka vaikuttavat tilikauden ja edellisen tilikauden tuloksen vertailukelpoisuuteen

Vastuuelan laskennan muutokset

Laskuperustekorkoa nostettiin vuonna 2023 0,7 prosentista 1,2 prosenttiin ja sen vaikutus näkyi yhtiössä kertaluonteisena korvausvastuun pienentymisenä. Vuoden 2023 tilinpäätöksessä laskuperustekorona muutos pienensi yhtiön korvausvastuun määrää yhteensä 7,8 miljoonalla eurolla. Laskuperustekorona nostamisen taustalla on vastuuelan katteen turvaavasti arvioitu pidemmän aikavälin sijoitustuotto sekä hyvin reitattujen pitkien valtiolainojen markkinatuotto.

Vapaaehtoisten lajien korvausvastuun kollektiivilaskennan kertoimet päivitettiin ja liikennevakuutuksen kollektiivilaskennan laskentaryhmiä muutettiin vuonna 2023, mikä kasvatti yhtiön korvausvastuuta kertaluonteisesti 0,4 miljoonaa euroa. Lisäksi Liikennevakuutuskeskuksen laskuperusteisiin tehtiin muutoksia, joiden kertaluonteinen vaikutus oli 0,2 miljoonaa euroa yhtiön korvausvastuuta kasvattava. Yhtiön tasoitusmäärä ei muuttunut tilikaudella. Tähän vaikutti korvausvastuun laskuperusteisiin tehdyt muutokset, jotka pienensivät yhtiön korvausvastuuta ja siten myös vuoden 2023 korvausmenoa. Ilman laskuperustemuutoksia yhtiö tasoitusmäärä olisi purkautunut n. 0,4 miljoonaa euroa.

Laskuperustekorkoa nostettiin myös vuonna 2022 0,5 prosentista 0,7 prosenttiin ja sen vaikutus näkyi kertaluonteisena korvausvastuun pienentymisenä. Vuoden 2022 tilinpäätöksessä laskuperustekorona muutos pienensi yhtiön korvausvastuun määrää yhteensä 3,5 miljoonalla eurolla. Lisäksi Liikennevakuutuskeskuksen laskuperusteisiin tehtiin vuonna 2022 muutos, joka kasvatti vähäisesti yhtiön korvausvastuuta kertaluonteisesti. Myös tasoitusmäärän laskuperusteita muutettiin yhtiölle vuonna 2022.

9.3 Tunnuslukujen laskentakaavat ja laskentaperiaatteet

9.3.1 Yleiset taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

Vahinkovakuutuksen liikevaihto

= Vakuutusmaksutuotot ennen jälleenvakuuttajien osuutta
+ Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa
+ Muut tuotot

Tulosanalyysi

Vahinkovakuutustoiminta

Vakuutusmaksutuotot

Korvauskulut

Liikekulut

Muut vakuutustekniset tuotot ja kulut

Vakuutustekninen kate ennen tasoitusmäärän muutosta

Vahinkovakuutusten sijoitustoiminnan tuotot ja kulut sekä arvonkorotukset, niiden oikaisut ja arvon muutokset

Muut tuotot ja kulut

Liikevoitto tai - tappio

Tasoitusmäärän muutos

Voitto tai tappio ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja

Tilinpäätössiirrot

Tuloverot ja muut välittömät verot

Tilikauden voitto tai tappio

Kokonaistulos

= Liikevoitto tai -tappio

+ Taseen ulkopuolisten arvostuserojen, käyvän arvon rahaston ja arvonkorotusrahaston muutos

Hallituksen toimintakertomuksessa liikevoitosta (-tappiosta) käytetään termiä **liiketulos** ja tilikauden voitosta (tappiosta) termiä **tilikauden tulos**.

Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle (käyvin arvoin)

Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin suhteessa sitoutuneeseen pääomaan lasketaan sijoituslajeittain ja sijoitusten yhteismäärälle ottaen huomioon kauden aikana tapahtuneet kassavirrat.

Kauden tuotto lasketaan ns. mukautettua Dietz:in kaavaa (aika- ja rahapainotettua kaavaa) käyttäen niin, että sitoutunut pääoma lasketaan lisäämällä kauden alun markkina-arvoon kauden aikaiset kassavirrat painotettuina sillä suhteellisella osuudella koko kauden pituudesta, joka on jäljellä tapahtumapäivästä tai tapahtumakuukauden puolivälistä kauden loppuun.

Sijoitustoiminnan nettotuottoerittely

= Sijoitustoiminnan suorat nettotuotot kirjanpidossa
+ Arvonmuutokset kirjanpidossa
+ Arvostuserojen muutos

Sijoitusjakauma käyvin arvoin

Sijoitussidonnaisen vakuutuksen sijoitukset eivät ole mukana sijoitusjakaumassa. Korkorahastoista pitkän koron rahastot sisältyvät joukkovelkakirjalainoihin ja lyhyen koron rahastot rahamarkkinasijoituksiin.

Sijoitukset sijoitusrahastoihin ja niihin rinnastettaviin muihin yhteissijoitusyrityksiin, jotka sijoittavat kiinteistöihin ja kiinteistöyhteisöihin luetaan kiinteistöisijoituksiin.

Johdannaisten siirtyvissä erissä olevat laskennalliset arvostuserot ja ennakkomaksuissa olevat preemiot kohdistetaan alla olevalle omaisuuserälle.

Raportin kohtaan Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset otetaan mukaan tase-erä Rahat ja pankkisaamiset, kauppahintasaamiset ja -velat sekä johdannaisten vakuudet.

Kokonaispääoman tuotto ilman sijoitussidonnaista vakuutusta prosentteina (käyvin arvoin)

Liikevoitto tai -tappio
+ Korkokulut ja muut rahoituskulut
+ Perustekorkokulu
+ Arvonkorotusrahastoon/käyvän arvon rahastoon kirjattu arvonkorotus/peruutus
+ Sijoitusten arvostuserojen muutos
= $\frac{\text{Taseen loppusumma} + \text{Sijoitusten arvostuserot}}{\text{Taseen loppusumma}} \times 100$

Tunnusluvun jakaja lasketaan tilikauden ja edellisen tilikauden taseen mukaisten arvojen keskiarvona.

Perustekorkokululla tarkoitetaan diskontatun korvausvastuun purkautumisen vaikutusta yhtiön korvauskuluun sen diskontatessa pääomamuotoiset eläkkeet ja/tai mahdolliset muut korvausvastuuerät. Se lasketaan kertomalla vuoden alun diskontattu korvausvastuu edellisen vuoden lopussa käytetyllä perustekorolla.

Tunnusluvussa muihin rahoituskuluihin sisällytetään muut vieraasta pääomasta aiheutuneet erät kuin korkokulut, esimerkiksi tuloslaskelman eriin kirjatut korollisen vieraan pääoman kurssivoitot ja -tappiot.

Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana

Tunnusluku lasketaan keskiarvona kalenterikuukausien lopussa lasketuista henkilökunnan lukumääristä. Lukumäärässä otetaan huomioon palveluksessa olleiden henkilöiden mahdollinen osa-aikaisuus. Henkilökuntaan kuuluvaksi lasketaan ne henkilöt, joille maksetaan tilikauden aikana palkkaa.

9.3.2 Vahinkovakuutuksen taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

Vakuutusmaksutulo

= Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta

Vahinkosuhte

Vahinkosuhte prosentteina

$$= \frac{\text{Korvauskulut}}{\text{Vakuutusmaksutuotot}} \times 100$$

Vahinkosuhte (ilman perustekorkokulua) prosentteina

$$= \frac{\text{Korvauskulut (ilman perustekorkokulua)}}{\text{Vakuutusmaksutuotot (ilman perustekorkokulua)}} \times 100$$

Tunnusluku lasketaan jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen.

Liikekulusuhde

$$= \frac{\text{Liikekulut}}{\text{Vakuutusmaksutuotot}} \times 100$$

Yhdistetty kulusuhde

Yhdistetty kulusuhde prosentteina

= Vahinkosuhte + Liikekulusuhde

Yhdistetty kulusuhde (ilman perustekorkokulua)

= Vahinkosuhte (ilman perustekorkokulua) + Liikekulusuhde

Riskisuhde (hallituksen toimintakertomus)

Riskisuhde prosentteina

$$= \frac{\text{Korvauskulut (ilman korvaustoiminnan hoitokuluja)}}{\text{Vakuutusmaksutuotot}} \times 100$$

Riskisuhde (ilman perustekorkokulua) prosentteina

$$= \frac{\text{Korvauskulut (ilman korvaustoiminnan hoitokuluja, ilman perustekorkokulua)}}{\text{Vakuutusmaksutuotot (ilman perustekorkokulua)}} \times 100$$

Toimintakulusuhde prosentteina (hallituksen toimintakertomus)

$$= \frac{\text{Liikekulut + Korvaustoiminnan hoitokulut}}{\text{Vakuutusmaksutuotot}} \times 100$$

10 Riskienhallinnan liitetiedot

10.1 Yleistä riskienhallinnan järjestämisestä

Riskienhallinta on aktiivista ja ennakoivaa toimintaa, joka tunnistaa, arvioi, rajoittaa, hyödyntää ja valvoo liiketoiminnan uhkia sekä uusia mahdollisuuksia, jotka johtuvat muuttuvista ulkoisista ja sisäisistä olosuhteista tai LähiTapiolan omasta strategisesta tahtotilasta. Tavoitteena on edistää asiakkaiden taloudellisen turvan jatkuvuutta ja tukea liiketoiminnan toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista. Vastuullisen yritystoiminnan periaatteiden mukaisesti ryhmässä huolehditaan ja tiedotetaan luotettavasti riskeistä sekä niiden hallinnasta asiakkaille ja muille sidosryhmille.

LähiTapiolan riskienhallintaa ohjaa LähiTapiola-ryhmän yhtiöiden hallitusten hyväksymä riskienhallintapolitiikka, jossa on kuvattu yleiset periaatteet, joita sovelletaan pysyväisohjeina riskienhallinnan järjestämisessä. Poliitikassa määritellään riskienhallinnan käsitteet, pääalueet, prosessit sekä toteuttamisen ja valvonnan vastuut. Riskienhallintapolitiikka päivitetään vuosittain tai aina kun liiketoiminnan olosuhteissa tapahtuu merkittäviä muutoksia.

Riskienhallinnan pääalueet ja riskiluokat ovat:

Taloudelliset riskit

- Vakavaraisuuden hallinnan riski
- Markkinariskit
- Luottoriskit
- Likviditeettiriskit
- Keskittymäriskit
- Vakuutusriskit

Operatiiviset riskit

- Toiminnan suunnittelun riskit
- Prosessiriskit
- Järjestelmäriskit
- Henkilöstöriskit
- Juridiset riskit
- Tapahtuma- ja vahinkoriskit

Toimintaympäristön ja strategian riskit

- Yleisen toimintaympäristön riskit
- Markkinoiden ja asiakaskäyttäytymisen muutoksen riskit
- Kilpailun ja kilpailijoiden aiheuttamat riskit
- Strategisten valintojen riskit
- Ryhmätason erityisriskit

Kestävyysriskien kartoitus on kytketty osaksi säännöllisesti toteuttavia liiketoiminnan riskikartoituksia. Kestävyysriskeille on tyypillistä, että ne eivät muodosta omaa erillistä riskiluokkaa vaan realisoituvat olemassa olevien riskiluokkien kautta. Kestävyysriskillä tarkoitetaan ympäristöön, yhteiskuntaan tai hallintotapaan liittyvää tapahtumaa tai olosuhdetta, jonka toteutumisella saattaisi olla sijoituksen arvoon,

vastuun arvoon, yhtiön ansaintaan tai maineeseen liittyvä kielteinen vaikutus.

10.2 Riskienhallinnan organisointi ja vastuut

Hallituksella on kokonaisvastuu riskienhallinnan järjestämisestä. Hallitus määrittelee riskienhallinnan tavoitteet, riskinottohalukkuuden, riskinoton rajat, vastuut, mittarit ja valvontaperiaatteet. Hallitus vahvistaa vuosittain riskienhallintaa käsittelevät suunnitelmat, varmistaa niiden huomioimisen toimintasuunnitelmissa sekä valvoo suunnitelmien toteuttamista ja noudattamista. Hallitus seuraa säännöllisesti riskienhallinnan tilaa ja keskeisimpien riskien kehitystä.

Riskienhallinnan vastuutus ja eri osapuolten tehtävät voidaan kuvata kolmen puolustuslinjan avulla. Jokaisella puolustuslinjalla ja jokaisella toimijalla on oma roolinsa osana riskienhallintajärjestelmän kokonaisuutta.

Ensimmäisen puolustuslinjan toimijoina toimitusjohtajat ja yhtiöiden muu johto vastaavat riskienhallinnan käytännön valmistelusta, toteuttamisesta ja toteuttamisen seurannasta. Yhtiöiden johtoryhmien ja riskienhallintaan liittyvien eri toimikuntien työjärjestyksissä on määritelty näiden tehtävät riskienhallinnassa ja -valvonnassa. Liiketoimintayksiköt vastaavat oman toimintansa riskien kartoittamisesta sekä niihin liittyvien riskienhallintatoimenpiteiden toteuttamisesta. Jokainen työntekijä on velvollinen kertomaan havaitsemistaan riskeistä tai riskienhallinnan kehittämiskohteista.

Toisen puolustuslinjan muodostavat tuki- ja kontrollitoiminnot. Riskienhallinnan valvonnasta vastaa aina muu kuin operatiivisesta toiminnasta vastaava taho. Aktuaari-, riskienhallinta- ja compliance-toiminnot avustavat hallitusta ja johtoa riskienhallinnan valvonnassa. Kolmannen puolustuslinjan toimijana sisäinen tarkastus tukee esimiehiä valvontavelvollisuuden toteuttamisessa arvioimalla liiketoimintojen sisäisen valvonnan tilaa sekä tuottamalla johdolle ja toimintojen vastuuhenkilöille informaatiota ja toimenpideehdotuksia valvonnan tehostamiseksi. Lisäksi tilintarkastus valvoo riskienhallinnan toteuttamista.

LähiTapiola Vahinkoyhtiön hallituksella on LähiTapiola-ryhmän ylimmän emoyrityksen hallituksena vastuu ryhmän riskienhallinnan ja vakavaraisuuden hallinnan järjestämisestä ja valvonnasta. Ryhmän riskienhallintakomitealla on keskeinen rooli ryhmän riskienhallinnan toimintaperiaatteiden valmistelussa sekä ryhmän riskien seurannassa ja valvonnassa. Ryhmän taseenhallintakomitea on taseriskien hallinnan, seurannan ja kehittämisen päätöksenteon elin, ja se raportoi suoraan hallitukselle. Komitea vastaa siitä, että taseriskien hallinta on järjestetty asianmukaisesti ja pääomat ovat tehokkaassa käytössä. Hallitus ni-

mittää sijoitustoiminnan johtoryhmän, joka vastaa sijoitustoiminnan käytännön organisoinnista ja operatiivisesta markkinariskien valvonnasta.

Riskienhallintatoiminnon tehtävänä on avustaa yhtiöiden hallituksia ja muita toimintoja tehokkaan riskienhallinnan varmistamiseksi. Toiminto seuraa riskienhallintajärjestelmän toimivuutta ja yhtiöiden riskiprofiilia kokonaisuutena sekä raportoi riskeille altistumisesta. Lisäksi toiminto neuvoo hallitusta riskienhallintaa koskeissa asioissa.

10.3 Riskien raportointi

Osana riskienhallintaprosessia yhtiön sisäisen riskienhallinnan raportoinnin tavoitteena on tarjota hallitukselle ja ylimmälle johdolle kattava näkymä ryhmän riskiasemasta ja varmistaa, että toteutetut riskienhallintatoimenpiteet ovat linjassa organisaation strategisten tavoitteiden kanssa. Informaation oikeellisuus varmistetaan riittävän ajantasaisella ja tiheällä raportoinnilla, säännöllisillä täsmäytysrutiineilla sekä ajantasaisella dokumentaatiolla, joka sisältää tiedot käytettävistä laskentamenetelmistä sekä järjestelmistä. Tehokkaan riskienhallinnan takaamiseksi liiketoimintojen päätöksenteko ja raportointitoiminnot ovat organisatorisesti eriytetty toisistaan.

10.4 Vakuutustoiminnan riskienhallinta ja prosessit

Vahinkovakuutustoiminnan merkittävimmät vakuutusriskit liittyvät vakuutus tuotteiden hinnoitteluun ja riskienvalintaan, inflaatioon, korkotason vaihteluun, kuolleisuudessa tapahtuviin muutoksiin ja jälleenvakuutussuojiiin.

Hinnoitteluriskillä tarkoitetaan sitä, että vakuutusmaksut eivät riitä kattamaan vakuutus sopimuksista aiheutuvia korvaussuorituksia ja toimintakuluja. Tärkeimmät hinnoitteluriskit liittyvät käytettyjen tariffimallien riskimaksujen riittävyyteen, kannattavuuden ja vahinkojen seurannan prosesseihin sekä niiden huomioon ottamiseen vakuutusten hinnoittelussa ja merkintäpolitiikassa.

Vakuutusten merkintäpolitiikka määrittelee sallitut vakuutusriskit. Hallitus hyväksyy vakuutusliiketoiminnan kannattavuustavoitteet ja hinnoittelustrategia ohjaa riskivastaavaa sekä oikeudenmukaista hinnoittelua. Vakuutusten merkintäpolitiikan ja hinnoittelustrategian avulla määriteltyjen tavoitteiden toteutumisesta vastaavat liiketoimintayksiköt. Hinnoitteluun ja vakuutusmaksutasoon liittyviä riskejä hallitaan raportointi- ja laskentajärjestelmien jatkuvalla kehittämisellä, jotta tarvittavat muutokset maksutasossa saadaan yhä nopeammin korjattua. Erityisen riskialttiita vakuutusriskejä merkitään joko rajoitetusti tai ne jätetään kokonaan merkitsemättä.

Asiakasriskejä hallitaan asiakasvalintaohjeilla, niiden noudattamisen seurannalla, vahinkorekisterin käytöllä

sekä esimerkiksi vakuutustutkijoiden toiminnalla. Tehokkaalla asiakasvalinnalla on tarkoitus pitää luottotappiot ja korvauskulut tavoitteiden mukaisella tasolla. Suurien riskikeskittymien vaikutuksia minimoidaan säännöllisellä keskittymien tarkastelulla riskiantuntijoiden toimesta. Pyrittäessä entistä parempaan asiakasvalintaan ja riskivastaavaan hinnoitteluun, yhtenä tärkeänä keinona ovat liiketoimintayksiköiden ylläpitämät merkintä- ja hinnoitteluvaltuudet. Asiakkaiden luotto- ja taustatiedot tarkistetaan ennen asiakasvalintaa.

Ryhmän tutkimusryhmä tutkii, torjuu ja ennaltaehkäisee vakuutustoimintaan kohdistuvaa vakuutusrikollisuutta. Epäselvien vahinkojen selvittely on tärkeä osa tutkimusryhmän toimintaa. Vakavampien tapausten hoito siirretään viranomaisille.

Vastuuelan riittävyysriskillä tarkoitetaan sitä, että vastuuelkaan varattu määrä ei riitä varausvuoden jälkeen maksettavaksi tulevien korvausten suorittamiseen. Riskin alariskejä ovat mm. inflaatoririski, korkoriski ja pitkäikäisyysriski.

Inflaatoririskiä sisältyy esimerkiksi henkilövahinkojen sairaanhoitoon ja kuntoutukseen liittyviin kassavirraltaan pitkäkestoisiin korvauksiin. Riski toteutuu, mikäli maksettavien korvausten taso nousee inflaation takia korkeammaksi, kuin hinnoittelussa ja korvausvastuun laskennassa on oletettu, jolloin vakuutusmaksut ja korvausvastuu osoittautuvat riittämättömiksi.

Korkoriski ja pitkäikäisyysriski koskevat lähinnä liikennevakuutuksen pitkäkestoisia eläkeuotoisia korvausvastuita. Vastuita laskettaessa kassavirrat diskontataan perustekorolla. Korkoriski toteutuu, mikäli tulevaisuudessa ei saada vähintään perustekorona muikaista tuottoa vastuita kattavalle omaisuudelle. Pitkäikäisyysriskillä tarkoitetaan korvausvastuun määrittämiseen liittyvän tulevan kuolevuuskehityksen arvioinnin epävarmuutta. Pitkäikäisyysriski realisoituu silloin, jos kuolevuus osoittautuu tulevina vuosina oletettua alhaisemmaksi, jolloin eläkkeitä joudutaan maksamaan odotettua pitempään.

Kirjanpidon vastuuelan laskuperusteissa määritellään eri vakuutusluokkien vastuuelan määräytymisperiaatteet. Korvausvastuun diskonttauksessa käytetty laskuperustekorko (1,2 %) määrätään siten, että se ei ylitä vastuuta kattavan omaisuuden turvaavasti määrättyä sijoitustuoton tasoa vahinkojen arvioituna selviytymisaikana. Laskuperusteet ovat korkotason ja kuolevuuden osalta sekä muilta määräytymisperiaateiltaan turvaavat. Vastuuelan riittävyyttä seurataan vuosittain ja tarvittaessa perusteisiin tehdään tarkistuksia. Vakavaraisuuslaskennassa vastuuelan arvostaminen eroaa kirjanpidon arvostamisesta. Vakavaraisuuslaskennassa vastuuelan arvostamisessa pyritään markkinaehtoisuuteen mm. diskonttaamalla vastuuelka riskittömällä korkokäyrällä.

Kirjanpidon vakuutusmaksuvastuu määrätään ns. siirto-
vastuuna pro rata -säännön mukaisesti. Eläkemu-
toinen korvausvastuu arvioidaan Tapaturmavakuu-
tuskeskuksen ja Vakuutuskeskuksen yhteistyössä ke-
hittämällä 2021 kuolevuusmallilla, jossa eläkkeensaa-
jan kuolevuuteen vaikuttaa ikä, sukupuoli, syntymä-
vuosi ja vakuutuslaji. Suuret, tietyn eurorajan ylittävät
vahingot varataan vahinkokohtaisesti osaksi korvaus-
vastuuta. Muiden tunnettujen ja tuntemattomien va-
hinkojen korvausvastuu (kollektiivivaraus) määrätään
tilastollisesti noudattaen tavanomaisia aktuaarillisia
menetelmiä. Turvaavuutta lisätään varaamalla var-
muuslisä osaksi kollektiivivarausta. Vahinkojen tulevia
käsittelykuluja varten tehtävä hoitokuluvaraus mää-
rätään suhteellisenä osuutena varsinaisen korvaus-
vastuun määrästä.

Jälleenvakuutusuojiin liittyvät riskit koskevat jäl-
leenvakuutuksenantajien luotettavuutta, suojien
hankkimisessa noudatettavia hajautusperiaatteita ja
suurten yksittäisten riskikohteiden merkinnässä nou-
datettavia periaatteita, erityisesti koskien jälleenva-
kuutusuojan varmistamista ennen ensivakuutusriskin
merkitsemistä. Lisäksi EML-arvioihin (Estimated Maxi-
mum Loss) liittyvät arviointivirheet voivat toteutus-
saan olla vahingollisia ja riskiä hallitaankin jälleenva-
kuutusrakenteeseen sisältyvällä EML-murtuma-
suojalla.

Jälleenvakuutusuojiin liittyvää riskiä hallitaan halli-
tuksen vahvistamien jälleenvakuutusohjelman ja jäl-
leenvakuutusuojien hankintaohjeen avulla. Jälleenva-
kuutusuojia ja -ohjelmia suunniteltaessa otetaan
huomioon vakuutuskannan rakenne, vakuutusluokkien
erilaiset volyymit, riskien mahdollinen kumulaatio sekä
vakavaraisuusasema. Näiden tekijöiden perusteella
asetetaan vakuutusluokkakohtaiset omapäätysrajat,
jotka määrittelevät suurimmat omalla vastuulla pi-
dettävät määrät yksittäisissä riskeissä.

Jälleenvakuuttajiksi hyväksytään vain luottoluokituk-
seltaan riittävän vakavaraisia yhtiöitä. Suurin osa jäl-
leenvakuutuksesta on sijoitettu yhtiöihin, joiden luot-
toluokitus on Standard & Poor'sin mukaan vähintään
(A). Jälleenvakuutusuojat hankitaan hajautetusti riit-
tävän useilta jälleenvakuutuksenantajilta hallituksen
asettamien limiittien perusteella. Jälleenvakuutuksen
saatavuuteen ja suojien aukottomuuteen liittyviin ris-
keihin varaudutaan tiiviillä ensi- ja jälleenvakuutuksen
yhteistyöllä tekemällä ensivakuutus sopimuksiin
ja -tarjouksiin tarvittavat muutokset ajoissa.

10.5 Sijoitustoiminnan riskienhallinta ja prosessit

Sijoitustoiminnan riskit koostuvat markkina-, vasta-
puoli- ja likviditeettiriskeistä.

Markkinariskeillä tarkoitetaan varojen ja vastuiden
arvojen muutoksia, jotka johtuvat taloudellisten

muuttujien kuten korkojen, valuuttakurssien, osakkei-
den hintojen tai kiinteistöjen hintojen, muutoksista.
Keskittymäriskit luetaan tässä markkinariskeiksi sa-
moin kuin Solvenssi II -kehikossa. Keskittymäriskejä
syntyy varojen liiallisesta keskittymisestä esimerkiksi
yksittäisiin vastapuoliin, maantieteellisesti tai toimi-
aloittain. Luotto- ja vastapuoliriskeillä tarkoitetaan
riskiä, että lainan, transaktion, johdannaissopimuksen
tms. vastapuoli ei kykene selviytymään sopimuksen
mukaisista velvoitteistaan. Likviditeettiriskeillä tarkoi-
tetaan rahoituslikviditeetti- tai markkinalikviditeetti-
riskiä. Edellinen johtuu rahoitustarpeiden ja -lähteiden
eriaikaisuudesta. Jälkimmäisellä tarkoitetaan riskiä,
jossa sijoitusomaisuutta ei kyetä muuttamaan kä-
teiseksi riittävän nopeasti.

Yhtiön hallitus käsittelee vähintään vuosittain tai tar-
vittaessa yhtiön sijoitussuunnitelman, jossa se määrit-
telee sijoitustoiminnan tavoitteet, markkinariskie-
noton tavoitetasot ja riskienoton rajat huomioiden
yhtiön vakavaraisuuden, strategiset tavoitteet, va-
kuutusvastuiden sijoitustoiminnalle aiheuttamat va-
atimukset sekä taloudellisen toimintaympäristön. Sijoi-
tusriskien otto konkretisoituu sijoitusten strategisessa
allokaatiossa, joka sisältää sijoitusomaisuuden omai-
suusluokkakohtaiset neutraalipainot ja sallitut vaihte-
luvälit. Suunnitelmassa kuvataan lisäksi muut sijoitta-
mista ja sijoitusriskienottoa koskevat rajoitteet, ris-
kien- ja vakavaraisuudenhallinnan ohjaus- ja rapor-
tointiprosessit sekä toimenpiteet, joilla varmistetaan
riskienoton ja vakavaraisuuden säilyminen tavoittei-
den mukaisissa rajoissa.

Ryhmän vahinkovakuutusyhtiöiden (pl. Suomen Vahin-
kovakuutus Oy) välisessä yhteisvastuusopimuksessa
kuvattu vakavaraisuusliikennevalokehikko on yhtiöi-
den vakavaraisuuden ja sijoitustoiminnan riskienoton
ohjauksen keskeinen työkalu. Kehikko perustuu viran-
omaismallin mukaiseen vakavaraisuuteen, joka luoki-
tellaan liikennevalovyöhykkeisiin, joille on määritelty
johdon toimenpiteet. Vihreällä vyöhykkeellä vakava-
raisuus on tavoitellulla tasolla ja varainhoitajat toimi-
vat normaaliin tapaan mandaattinsa mukaisesti.
Vaaleanvihreällä vyöhykkeellä vakavaraisuuden ja
markkinariskien seuranta tulee tiivistää. Keltaisella
vyöhykkeellä markkinariskejä ei ole hyväksyttävää ak-
tiivisesti kasvattaa. Punaisella ja mustalla vyöhyk-
keellä edellytetään aktiivisia toimenpiteitä markkina-
riskien vähentämiseksi ja vakavaraisuuden vahvista-
miseksi.

Ryhmän taseenhallintatoiminto valmistele yhtiöille
sijoitusten strategista allokaatiota koskevat esitykset.
Taseenhallintatoiminto arvioi yhtiön valitseman stra-
tegisen allokaation sopivuutta hyödyntäen esimerkiksi
erilaisia stressitestejä ja antaa yhtiöille tätä koskevan
lausunnon. Ryhmän taseenhallintakomitea seuraa yh-
tiöiden markkina- ja taseriskejä ja antaa tarvittaessa
yhtiöille näitä koskevia suosituksia. Koska strateginen
allokaatio edustaa pitkän aikavälin tavoitteita, sitä

muutetaan vain painavista syistä, jotka voivat liittyä esimerkiksi muutoksiin taloudellisessa toimintaympäristössä, yhtiön vakavaraisuudessa, vakuutuskanassa, sijoitusten pitkän aikavälin tuotto- ja riskitoduksissa, yhtiön asiakashyvityspolitiikassa tai vakavaraisuusstrategiassa tms.

Yhtiön vastuullinen matemaatikko tekee yhtiön hallitukselle vähintään vuosittain tai tarvittaessa sääntelyn mukaisen selvityksen vastuuvelan, maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden riskienhallinnalle ja sijoitus-toiminnalle asettamista vaatimuksista.

Ryhmän riskienhallintatoiminto vastaa markkina-, luotto- ja vastapuoli- sekä likviditeettiriskien tunnistamisesta, mittaamisesta, valvonnasta ja raportoinnista. Riskejä mitataan ja seurataan Solvenssi II -vakavaraisuuskehikon viranomaismallin mukaisesti sekä yleisesti käytössä olevilla menetelmillä ml. stressitestausta. Riskejä hallitaan sijoitussuunnitelmassa asetetuilla sijoittamista ja riskienottoa koskevilla rajoitteilla, joilla varmistetaan myös varojen riittävä hajautus strategisen allokaation omaisuusluokkien sisällä. Tarvittaessa riskejä vähennetään allokaatiomuutoksilla.

Korkojen muutos vaikuttaa korkoherkkien sijoitusten, korkojohdannaisten ja vastuiden arvoihin. Tätä taaseen korkoriskiä hallitaan huomioimalla vastuiden rakenteellinen korkoriski sijoitusten strategista allokaatiota muodostettaessa.

Luottoriskiä hallitaan määrämuotoisella, kattavalla ja huolellisella analyysillä luotonmyöntöprosessissa, luottoehtoihin sisällytettävillä vakuuksilla ja kovenanteilla, kohteiden jatkuvalla seurannalla sekä luottokannan riittäväällä hajauttamisella.

Pankkivastapuolten käyttöä seurataan ja rajoitetaan ryhmätasolla huomioiden mm. vastapuolten koko ja luottoluokitus ja siten että altistukset ovat riittävästi hajautettu. Jälleenvakuutuksesta syntyvää vastapuoliriskiä hallitaan jälleenvakuutusohjelman mukaisesti.

Riittävän maksuvalmiuden varmistaminen epäsuotuisassakin tilanteessa niin lyhyellä- kuin pitkällä aikavälillä on yksi keskeinen sijoitusten strategisen allokaation muodostamisessa huomioitava tekijä. Säännöllinen likviditeetin seuranta kattaa sekä vakuutusliiketoiminnan että sijoitustoiminnan ja huomioi sekä rahoitus- ja markkinalikviditeettinäkökulmat.

Pitkän aikavälin markkinaskenaarioiden vaikutusta yhtiön vakavaraisuuteen tarkastellaan vuosittain laadittavassa riski- ja vakavaraisuusarviossa (ORSA) sekä vuosineljänneksittäin toteutettavassa sisäisessä vakavaraisuusraportoinnissa.

10.6 Operatiivisten riskien hallinta

Operatiivisilla riskeillä tarkoitetaan tappionvaaraa, joka aiheutuu riittämättömistä tai epäonnistuneista sisäisistä prosesseista, henkilöstöstä, järjestelmistä ja

ulkoisista tekijöistä. Juridiset/oikeudelliset riskit ja tapahtuma-/vahinkoriskit sisältyvät operatiivisiin riskeihin. Toiminnan suunnittelun riskeillä tarkoitetaan vuosisuunnittelun valintoihin, tavoiteasetantaan ja liiketoiminnan muutostilanteisiin sisältyviä riskejä. Operatiivisten riskien hallinnan lähtökohtana on pyrkiä ehkäisemään riskien toteutumista ja minimoimaan riskeistä aiheutuvia vahinkoja.

Operatiivisten riskien hallinnan keskeisimmät osa-alueet ovat riskien kattava tunnistaminen, arviointi ja raportointi eri organisaatioissa ja eri riskialueilla sekä toiminnan laadun ja oikeellisuuden varmistaminen valvonta- ja kontrollitoimenpiteillä.

Operatiiviset riskit kartoitetaan määrämuotoisella riskien kartoitusmenettelyllä vuosittain osana vuosisuunnitteluprosessia sekä aina riskitilanteen olennaisesti muuttuessa. Kartoituksissa tunnistetut riskienhallintatoimenpiteet kytketään osaksi eri liiketoimintayksiköiden vuosisuunnitelmia. Lisäksi jokaisesta hankkeesta, projektista ja merkittävästä liiketoiminnan muutostilanteesta laaditaan aina erillinen riskikartoitus.

Prosesseihin sisältyvien valvonta- eli kontrollitoimenpiteiden avulla varmistetaan toiminnan oikeellisuudesta ja laadusta. Osana operatiivisten riskien hallintaa kirjataan toteutuneet riskit ja läheltä piti -tapahumat sekä tarvittavat jatkotoimenpiteet ryhmän riskitapahtumarekisteriin. Toiminnan häiriöiden ja virheiden sekä operatiivisten riskien aiheuttaminen tappioiden raportointi viranomaisille toteutetaan asetettujen vaatimusten mukaisesti.

Toiminnan jatkuvuuden hallinta varmistetaan jatkuvuus- ja valmiussuunnitelmien säännöllisellä päivittämisellä ja testauksella. Ryhmän yhtiöt ovat vastuussa toimintansa asianmukaisesta järjestämisestä, niihin kuuluvista velvoitteista ja toiminnan jatkuvuuden hallinnasta myös kaikkien ulkoistettujen toimintojensa osalta.

Operatiivisten riskien hallitsemiseksi on lisäksi erillisiä menettelytapoja ja ohjeistuksia mm.:

- prosessiriskien hallintaan
- järjestelmäriskien hallintaan
- juridisten riskien hallintaan
- turvallisuusriskien hallintaan
- tietoturvariskien hallintaan
- hankkeiden ja projektien riskienhallintaan
- vakuutettavissa olevien riskien hallintaan (oma vakuutusturva)

10.7 Toimintaympäristön ja strategian riskien hallinta

Toimintaympäristöön ja strategiseen tahtotilaan liittyviä riskejä ovat mm. yleisen toimintaympäristön, markkinoiden ja asiakaskäyttäytymisen muutoksien,

kilpailun ja kilpailijoiden, omien strategisten valintojen ja yhtiöryhmänä toimimisen ja ryhmäsijoitusten riskit.

Toimintaympäristöön ja strategiseen tahtotilaan liittyvät riskit kartoitetaan ja niiden merkittävyys arvioidaan vuosittain vuosisuunnitteluprosessin yhteydessä. Menettelynä on ohjeistettu itsearviointi. Tunnistettujen riskien vähentämiseksi ja pienentämiseksi sekä mahdollisuuksien hyödyntämiseksi vastuulliset tahot suunnittelevat ja toteuttavat riskienhallintatoimenpiteitä, jotka toteutetaan osana vuosisuunnitelmia. Oleellinen osa strategisten riskien hallintaa on strategisten kehityshankkeiden yhteydessä toteutettava riskienhallintatyöskentely. Riskitilannetta käsitellään säännöllisesti hankkeiden ohjausryhmissä. Strategian toteuttamisen riskejä hallitaan strategiamittaristojen määrittelyllä ja säännöllisellä seurannalla.

Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitukset

Oulussa 29. päivänä helmikuuta 2024

Kimmo Hyvärinen
hallituksen puheenjohtaja

Virpi Martikainen

Tiina Haanpää

Essi Kiuru

Jussi Patopuro

Kati Peltomaa

Veli Rajakangas
toimitusjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Oulussa 18. päivänä maaliskuuta 2024

KPMG Oy Ab

Timo Nummi

KHT

Allekirjoitustosite

SignSpace-palvelussa tehty allekirjoitus

Päiväys: 2024-02-29 10:33:25 (EET)

Tarkistuskoodi: 65H9PLHTWSB3T55LGDRME175D0AT6RBBBBYP1
CKMS96NUUND15BGLXENJQF2SSIVKZE9QJLXDGWC876T63JLWVY
ALG9D1SSCVIHOHMMWFKTKHX8DA3V7LCMJF2C0IMPA

 704 Toimintakertomus ja tilinpäätös 2023.pdf (42 sivua)

a1a6b7533d2c7be1352ad923ba7906427f289492cf9c0426d36d79e971efc643

on allekirjoitettu sähköisesti SignSpace-palvelussa.

Rekisteröity koko nimi: **Essi Helena Kiuru**

Allekirjoituksen tyyppi: **Kehittynyt sähköinen allekirjoitus**
Tunnistamistapa: **Pankkitunnistus**
Identiteetin tarjoajan maa: **FI**
Varmenteen haltija: **Vastuu Group Oy**
Varmenteen liikkeellelaskija: **Digi- ja väestötietovirasto**

Essi Helena Kiuru

Allekirjoitettu 2024-02-29 10:26:54 (EET)

Rekisteröity koko nimi: **Jussi Sakari Patopuro**

Allekirjoituksen tyyppi: **Kehittynyt sähköinen allekirjoitus**
Tunnistamistapa: **Pankkitunnistus**
Identiteetin tarjoajan maa: **FI**
Varmenteen haltija: **Vastuu Group Oy**
Varmenteen liikkeellelaskija: **Digi- ja väestötietovirasto**

Jussi Sakari Patopuro

Allekirjoitettu 2024-02-29 10:27:12 (EET)

Rekisteröity koko nimi: **Kimmo Antero Hyvärinen**

Allekirjoituksen tyyppi: **Kehittynyt sähköinen allekirjoitus**
Tunnistamistapa: **Pankkitunnistus**
Identiteetin tarjoajan maa: **FI**
Varmenteen haltija: **Vastuu Group Oy**
Varmenteen liikkeellelaskija: **Digi- ja väestötietovirasto**

Kimmo Antero Hyvärinen

Allekirjoitettu 2024-02-29 10:27:30 (EET)

Rekisteröity koko nimi: **Tiina Sirkka Susanna Haanpää**

Allekirjoituksen tyyppi: **Kehittynyt sähköinen allekirjoitus**
Tunnistamistapa: **Pankkitunnistus**
Identiteetin tarjoajan maa: **FI**
Varmenteen haltija: **Vastuu Group Oy**
Varmenteen liikkeellelaskija: **Digi- ja väestötietovirasto**

Tiina Sirkka Susanna Haanpää

Allekirjoitettu 2024-02-29 10:27:44 (EET)

Rekisteröity koko nimi: **Kati Maria Peltomaa**

Allekirjoituksen tyyppi: **Kehittynyt sähköinen allekirjoitus**
Tunnistamistapa: **Pankkitunnistus**
Identiteetin tarjoajan maa: **FI**
Varmenteen haltija: **Vastuu Group Oy**
Varmenteen liikkeellelaskija: **Digi- ja väestötietovirasto**

Kati Maria Peltomaa

Allekirjoitettu 2024-02-29 10:27:54 (EET)

Rekisteröity koko nimi: **Veli Juhani Rajakangas**

Allekirjoituksen tyyppi: **Kehittynyt sähköinen allekirjoitus**
Tunnistamistapa: **Pankkitunnistus**
Identiteetin tarjoajan maa: **FI**
Varmenteen haltija: **Vastuu Group Oy**
Varmenteen liikkeellelaskija: **Digi- ja väestötietovirasto**

Veli Juhani Rajakangas

Allekirjoitettu 2024-02-29 10:29:25 (EET)

Rekisteröity koko nimi: **Virpi Hannele Martikainen**

Allekirjoituksen tyyppi: **Kehittynyt sähköinen allekirjoitus**
Tunnistamistapa: **Pankkitunnistus**
Identiteetin tarjoajan maa: **FI**
Varmenteen haltija: **Vastuu Group Oy**
Varmenteen liikkeellelaskija: **Digi- ja väestötietovirasto**

Virpi Hannele Martikainen

Allekirjoitettu 2024-02-29 10:33:25 (EET)

SignSpace allekirjoituspalvelu

SignSpace® on sähköisen allekirjoittamisen palvelu, jonka tarjoaa SignSpace, Vastuu Group Oy, Business ID 2327327-1, Tarvonsalmenkatu 17 B, 02600 Espoo, Finland.

Tähän dokumenttiin liitetty allekirjoitus on eIDAS asetuksen (N°910/2014) mukainen sähköinen allekirjoitus.

Dokumentin allekirjoittaja(t) on tunnistettu palvelussa seuraavasti:

Pankkitunnistus – Allekirjoittaja identiteetti on varmistettu käyttäen vahvan tunnistautumisen menetelmää. Allekirjoittaja on tunnistautunut allekirjoitustapahtuman yhteydessä Signicat Connect-tunnistuspalveluun pohjoismaisilla pankkitunnuksilla.

Allekirjoituksen autenttisuuden tarkistaminen

SignSpace-palvelu tarjoaa käyttöliittymän sähköisten allekirjoitusten tarkastamiseen. Palvelu on sekä palvelun käyttäjien, että ulkoisten tahojen käytössä. Palvelun avulla vastaanottaja voi varmistua, että hänelle toimitettu allekirjoitettu asiakirjakokonaisuus on alkuperäinen ja muuttumaton. Tarkistuspalvelussa käyttäjän palveluun lataamien tiedostojen eheys tarkistetaan ja näitä verrataan palvelussa tallennettuihin alkuperäisiin tietoihin.

Asiakirjan alkuperäinen versio, joka sisältää kiistämättömyyden osoittamiseen liittyvät tiedot, säilytetään SignSpace-palvelussa.

Allekirjoitettaessa asiakirjasta muodostetaan jakeluversio, joka sisältää PDF-muotoisen allekirjoitussivun PDF-dokumentin viimeisenä sivuna tai muun tiedostomuodon tapauksessa erillisenä PDF-tiedostona. Jakeluversion PDF on allekirjoitettu sähköisesti SignSpace-palvelun sähköisellä leimalla.

Jakeluversion PDF:n alkuperäisyys ja muuttumattomuus on varmistettavissa tarkistamalla PDF-tiedoston allekirjoitus. Tarkistaminen voidaan tehdä SignSpace-palvelussa tai käyttäen esimerkiksi Adobe Acrobat Reader-sovellusta.

Kiistämättömyyden osoittamiseen liittyvät tiedot ovat saatavissa SignSpace-asiakaspalvelun kautta.

Ohje SignSpace -palvelussa allekirjoitetun asiakirjan tarkistamiseen:

- Tarkistajalla tulee olla käytettävissään allekirjoitettu asiakirja (jakeluversio) sähköisessä muodossa.
- Asiakirja voi olla yksi PDF-tiedosto, jonka lopussa on allekirjoitussivu, tai yhden tai useamman tiedoston ja näihin liittyvän PDF-muotoisen allekirjoitussivun kokonaisuus.
- Tarkistaja avaa <https://site.signspace.com/fi/verifointi> sivuston.
- Tarkistaja lataa palveluun allekirjoitetun asiakirjan allekirjoitussivuineen ja saa tiedon palvelun tekemien tarkistusten tuloksista.

Allekirjoitukseen luottaminen

Allekirjoituksen tarkastamiseen ja turvallisuuteen liittyvät tiedot on kuvattu tarkemmin SignSpace-sivustolla: <https://resources.signspace.com/legal-compliance-fi>.

Tarkempi kuvaus on tarkoitettu myös välitettäväksi tarvittaessa kolmannelle osapuolelle jonka käyttöön sähköisesti allekirjoitettu asiakirja luovutetaan.

signspace

<https://signspace.com/fi>

asiakaspalvelu@signspace.fi

0600 301 339 (1,52 eur/min+pvm, viikonpäivinä 8.00 - 16.00)

Allekirjoitustosite

SignSpace-palvelussa tehty allekirjoitus

Päiväys: 2024-03-18 15:25:18 (EET)

Tarkistuskoodi: EZL98PGG6GVDH53IHGMFPK937NS2QXTORW6
FU2JKKFOYEA9YDLY0MJYL57S4V33CUA5V5JB0SNSFZS90H2ERO
0GD2X9QOZGXZLAZTDX0W7PQ71VV25ZO5SV87RFDNT0

 704 Toimintakertomus ja tilinpäätös 2023_allekirjoitettu.pdf (45 sivua)

885e348996d35b538c1894b49d9c29ccd5511cfb9eef2959d31fb16c89767a7a

on allekirjoitettu sähköisesti SignSpace-palvelussa.

Rekisteröity koko nimi: **Timo Erkki Nummi**

Allekirjoituksen tyyppi: **Kehittynyt sähköinen allekirjoitus**

Tunnistamistapa: **Pankkitunnistus**

Identiteetin tarjoajan maa: **FI**

Varmenteen haltija: **Vastuu Group Oy**

Varmenteen liikkeellelaskija: **Digi- ja väestötietovirasto**

Timo Erkki Nummi

Allekirjoitettu 2024-03-18 15:25:18 (EET)

SignSpace allekirjoituspalvelu

SignSpace® on sähköisen allekirjoittamisen palvelu, jonka tarjoaa SignSpace, Vastuu Group Oy, Business ID 2327327-1, Tarvonsalmenkatu 17 B, 02600 Espoo, Finland.

Tähän dokumenttiin liitetty allekirjoitus on eIDAS asetuksen (N°910/2014) mukainen sähköinen allekirjoitus.

Dokumentin allekirjoittaja(t) on tunnistettu palvelussa seuraavasti:

Pankkitunnistus – Allekirjoittaja identiteetti on varmistettu käyttäen vahvan tunnistautumisen menetelmää. Allekirjoittaja on tunnistautunut allekirjoitustapahtuman yhteydessä Signicat Connect-tunnistuspalveluun pohjoismaisilla pankkitunnuksilla.

Allekirjoituksen autenttisuuden tarkistaminen

SignSpace-palvelu tarjoaa käyttöliittymän sähköisten allekirjoitusten tarkastamiseen. Palvelu on sekä palvelun käyttäjien, että ulkoisten tahojen käytössä. Palvelun avulla vastaanottaja voi varmistua, että hänelle toimitettu allekirjoitettu asiakirjakokonaisuus on alkuperäinen ja muuttumaton. Tarkistuspalvelussa käyttäjän palveluun lataamien tiedostojen eheys tarkistetaan ja näitä verrataan palvelussa tallennettuihin alkuperäisiin tietoihin.

Asiakirjan alkuperäinen versio, joka sisältää kiistämättömyyden osoittamiseen liittyvät tiedot, säilytetään SignSpace-palvelussa.

Allekirjoitettaessa asiakirjasta muodostetaan jakeluversio, joka sisältää PDF-muotoisen allekirjoitussivun PDF-dokumentin viimeisenä sivuna tai muun tiedostomuodon tapauksessa erillisenä PDF-tiedostona. Jakeluversion PDF on allekirjoitettu sähköisesti SignSpace-palvelun sähköisellä leimalla.

Jakeluversion PDF:n alkuperäisyys ja muuttumattomuus on varmistettavissa tarkistamalla PDF-tiedoston allekirjoitus. Tarkistaminen voidaan tehdä SignSpace-palvelussa tai käyttäen esimerkiksi Adobe Acrobat Reader-sovellusta.

Kiistämättömyyden osoittamiseen liittyvät tiedot ovat saatavissa SignSpace-asiakaspalvelun kautta.

Ohje SignSpace -palvelussa allekirjoitetun asiakirjan tarkistamiseen:

- Tarkistajalla tulee olla käytettävissään allekirjoitettu asiakirja (jakeluversio) sähköisessä muodossa.
- Asiakirja voi olla yksi PDF-tiedosto, jonka lopussa on allekirjoitussivu, tai yhden tai useamman tiedoston ja näihin liittyvän PDF-muotoisen allekirjoitussivun kokonaisuus.
- Tarkistaja avaa <https://site.signspace.com/fi/verifointi> sivuston.
- Tarkistaja lataa palveluun allekirjoitetun asiakirjan allekirjoitussivuineen ja saa tiedon palvelun tekemien tarkistusten tuloksista.

Allekirjoitukseen luottaminen

Allekirjoituksen tarkastamiseen ja turvallisuuteen liittyvät tiedot on kuvattu tarkemmin SignSpace-sivustolla: <https://resources.signspace.com/legal-compliance-fi>.

Tarkempi kuvaus on tarkoitettu myös välitettäväksi tarvittaessa kolmannelle osapuolelle jonka käyttöön sähköisesti allekirjoitettu asiakirja luovutetaan.

signspace

<https://signspace.com/fi>

asiakaspalvelu@signspace.fi

0600 301 339 (1,52 eur/min+pvm, viikonpäivinä 8.00 - 16.00)

Tilintarkastuskertomus

LähiTapiola Pohjoinen Keskinäinen Vakuutusyhtiön yhtiökokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet LähiTapiola Pohjoinen Keskinäinen Vakuutusyhtiön (y-tunnus 2235550-7) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2023. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman, epäsuoran rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan yhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausuntomme on ristiriidaton hallitukselle annetun lisäraportin kanssa.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa*.

Olemme riippumattomia yhtiöstä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Yhtiölle suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut ovat parhaan tietomme ja käsityksemme mukaan olleet Suomessa noudatettavien, näitä palveluja koskevien säännösten mukaisia, emmekä ole suorittaneet EU-asetuksen 537/2014 5 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja kiellettyjä palveluja. Suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut on esitetty tilinpäätöksen liitetiedossa 3.4.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Olennaisuus

Tarkastuksemme laajuuteen on vaikuttanut soveltamamme olennaisuus. Olennaisuus on määritetty perustuen ammatilliseen harkintaamme ja se ohjaa tarkastustoimenpiteiden luonteen, ajoituksen ja laajuuden määrittämisessä, sekä todettujen virheellisyyksien vaikutusten arvioimisessa suhteessa tilinpäätökseen kokonaisuutena. Olennaisuuden taso perustuu arvioomme sellaisten virheellisyyksien suuruudesta, joilla yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa olevan vaikutusta tilinpäätöksen käyttäjien tekemiin taloudellisiin päätöksiin. Olemme ottaneet huomioon myös sellaiset virheellisyydet, jotka laadullisten seikkojen vuoksi ovat mielestämme olennaisia tilinpäätöksen käyttäjille.

Merkittävimmät arvioidut olennaisen virheellisyyden riskit

Olemme alla kuvanneet arviomme merkittävimmistä olennaisen virheellisyyden riskeistä, mukaan lukien väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riskeistä, sekä esittäneet yhteenvedon siitä, miten olemme toimineet näiden riskien johdosta.

Olemme ottaneet tilintarkastuksessamme huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontroleja. Tähän on sisällytetty arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riski.

**MERKITTÄVIMMÄT ARVIDUT
OLENNAISEN VIRHEELLISYYDEN RISKIT****KUINKA OLEMME TOIMINEET NÄIDEN
RISKIEN JOHDOSTA**

---

1 Sijoitusten arvostus (tilinpäätöksen laatimisperiaatteet s. 28-29)

Sijoitusomaisuus on taseessa merkittävin varaliskuuserä.

Sijoitukset arvostetaan tilinpäätöksessä pääsääntöisesti alkuperäiseen hankintamenuon tai, kuten kiinteistöt, suunnitelman mukaisin poistoin vähennettyyn hankinta-arvoon tai edellä mainittuja alempaan käypään arvoon.

Tilinpäätöksen liitetiedoissa esitetään sijoitusten kirjanpitoarvojen lisäksi sijoitusten käypä arvo sekä sijoitusten nettotulos käyvin arvo.

Omaisuserien käyvät arvot perustuvat joko markkinanoteerauksiin tai yleisesti hyväksytyjen periaatteiden mukaisesti määritettyihin käypiin arvoihin. Sijoitusten käyvän arvon määrittämiseen liittyy harkinnanvaraisuutta erityisesti niiden omaisuserien ja instrumenttien osalta, joiden markkina-arvoa ei saada julkisista markkinanoteerauksista; näitä ovat esim. pääoma- ja kiinteistösijoitukset.

Sijoitusomaisuuden huomattavan tasearvon sekä sen arvostamiseen liittyvän harkinnanvaraisuuden johdosta sijoitusomaisuus ja sen esittäminen on määritelty tilintarkastuksen kannalta eräksi, johon sisältyy olennaisen virheellisyysriski.

Olemme arvioineet yhtiön soveltamien tilinpäätösperiaatteiden ja arvostusmenetelmien asianmukaisuutta.

Olemme testanneet arvopapereiden ja kiinteistöomaisuuden kirjaamiseen ja arvostusprosessiin liittyviä sisäisiä kontroleja.

Tarkastuksen yhteydessä olemme myös verranneet sijoitusomaisuuden arvostuksessa käytettyjä käypiä arvoja ulkopuolisiin hintanoteerauksiin ja muiden sovellettujen arvostusmenetelmien antamiin tuloksiin sekä arvioineet yhtiön omien arvostusmenettelyjen asianmukaisuutta.

Lisäksi olemme arvioineet sijoitusomaisuutta koskevien liitetietojen oikeellisuutta.

---

2 Vakuutustekninen vastuuelka (tilinpäätöksen laatimisperiaatteet s. 30-31)

Vakuutusyhtiölain 9 luvun mukainen vakuutustekninen vastuuelka on taseen velkojen merkittävin erä.

Vakuutusteknisen vastuuelan laskennan perustana on monimutkaisia vakuutusmatemaattisia laskentamalleja ja johdon harkintaa edellyttäviä oletuksia, jotka liittyvät mm. eläkemuoitoisissa

Olemme arvioineet vakuutusteknisen vastuuelan kirjaamiseen ja laskentaan liittyviä periaatteita ja laskentaprosessia.

Vakuutusmatemaattikkomme on osallistunut tarkastukseen ja arvioinut käytettyjen oletusten ja menetelmien asianmukaisuutta, muun muassa

vakuutuslajeissa vakuutettujen eliniän odotukseen ja käytettävään diskonttauskorkokantaan.

Vastuuvelan laskenta perustuu useiden eri tietojärjestelmien tuottamiin tietoihin ja niiden yhdistelyyn. Tietokannat ovat laajoja ja järjestelmien käsittelemät tietomäärät suuria.

Vastuuvelan merkittävin riski on vastuuvelan riittävyys suhteessa korvausvastuuseen. Eläke- ja vahinkoisten vahinkojen korvausvastuun laskennassa käytettävän diskonttokoron määrittäminen ja vahinkotapahtumien arviointi on tehtävä turvaavasti.

Näiden tekijöiden perusteella vastuuvelka on arvioitu tilintarkastuksessa eräksi, johon sisältyy olennaisen virheellisuuden riski.

arvioimalla erityisesti kollektiivivaruksen ja korvauskäsittelyvarauksen laskentakaavojen loogisuutta.

Lisäksi olemme käyneet läpi vastuuvelan kirjanpidollisen käsittelyn asianmukaisuutta ja arvioineet vastuuvelkaa koskevien liitetietojen oikeellisuutta.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan yhtiön kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuvissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos yhtiö aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntonne. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisuuden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.

- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon yhtiön sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä yhtiön kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksesamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei yhtiö pysty jatkamaan toimintaansa.
- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.

Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Muut raportointivelvoitteet

Tilintarkastustoimeksiantoa koskevat tiedot

Olemme toimineet LähiTapiola Pohjoinen Keskinäinen Vakuutusyhtiön yhtiökokouksen valitsemana tilintarkastajana vuodesta 2013 alkaen yhtäjaksoisesti 11 vuotta.

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen. Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdesämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme suorittamamme työn perusteella johtopäätöksen, että toimintakertomuksessa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Oulussa 18. maaliskuuta 2024

KPMG OY AB

Timo Nummi
KHT

Hallintoneuvoston lausunto

Perehdyttyään tilinpäätökseen ja tilintarkastuskertomukseen vuodelta 2023 hallintoneuvosto ehdottaa, että tilinpäätös vahvistetaan ja hallituksen ehdotus tuloksen käsittelemisestä hyväksytään.

Limingassa 16. päivänä huhtikuuta 2024

Tuomo Tamminen

hallintoneuvoston puheenjohtaja

Hallinto

Hallintoneuvoston jäsenet

Nimi	Ammatti	Paikkakunta	Erovuorossa
Maija Aalto	Sairaanhoitaja	Kempele	2024
Ville Bräysy	Yksikönjohtaja	Tyrnävä	2024
Paula Haapakoski	Sairaala-apteekkari	Ylivieska	2024
Auri Haataja	osiaalityön erityisasiantuntija	Pudasjärvi	2024
Timo Heikkilä	LKV, AKA	Toholampi	2024
Jouni Koskinen	Tarhaaja	Kaustinen	2024
Harri Rautio	Myyjä	Kempele	2024
Jarmo Sillanpää	Maa- ja metsätalousyrittäjä, maanviljelijä	Halsua	2024
Susanna Tuikka	Hallintojohtaja	Lestijärvi	2024
Hanna Honkamäkilä	Kansainvälisten asioiden päällikkö	Jääli	2025
Sakari Huikuri	Toimitusjohtaja	Oulu	2025
Tapio Linatti	Yksikönpäällikkö	Kempele	2025
Sirpa Laitinen	Maaseutuasiamies	Kärsämäki	2025
Jouni Laukka	Toimitusjohtaja	Nivala	2025
Markku Lumiaho	Maanviljelijä	Vihanti	2025
Silja Mikkola	Agronomi	Kannus	2025
Vesa Nuolioja	Johtaja	Oulu	2025
Kari Ojala	Maanviljelijä	Kalajoki	2025
Juhani Pihlajamaa	Työnjohtaja	Nivala	2025
Marko Puhto	Toimitusjohtaja	Sievi	2025
Pentti Vaara	Rakennusinsinööri	Oulu	2025
Piia Vähäsalo	Yrittäjä	Raahe	2025

Merja Hammar	myynti- ja markkinointikoordinaattori	Raahe	2026
Teemu Hostikka	Yrittäjä/vastaava tuottaja	Kittilä	2026
Jari Isotalus	Maaseutuasiamies	Alavieska	2026
Antti Koistinen	Projektipäällikkö	Utajärvi	2026
Jukka Koivuoja	Maanviljelijä	Kalajoki	2026
Piia Ruhkala	Toimitusjohtaja, yrittäjä	Kalajoki	2026
Antti Sahipakka	Maatalousyrittäjä	Perho	2026
Tuomo Tamminen	Maanviljelijä	Raahe	2026
Matti Träskelin	Kouluttaja	Oulu	2026
Jukka Vänntilä	Lehtori	Haukipudas	2026

Hallituksen jäsenet

Nimi	Ammatti	Paikkakunta	Eroavuorossa
Kimmo Hyvärinen	Toimitusjohtaja	Oulu	2024
Essi Kiuru	Hallintojohtaja	Oulu	2024
Virpi Martikainen	Toimitusjohtaja	Oulu	2025
Kati Peltomaa	Sijoitusjohtaja	Oulu	2025
Tiina Haanpää	Toimitusjohtaja	Oulu	2026
Jussi Patopuro	Toimitusjohtaja	Oulu	2026

Tilintarkastajat

KPMG Oy Ab päövastuullisena tilintarkastajana Timo Nummi, KH

Yhteystiedot

LähiTapiola Pohjoinen Keskinäinen Vakuutusyhtiö (y-tunnus 2235550-7)

Kirkkokatu 9, 90100 OULU

www.lahitapiola.fi

